

BIBLIOTECA CREȘTINULUI ORTODOX
Nr. 72-78.

.....

CHEIA SECTELOR RELIGIOASE
din România

BIS

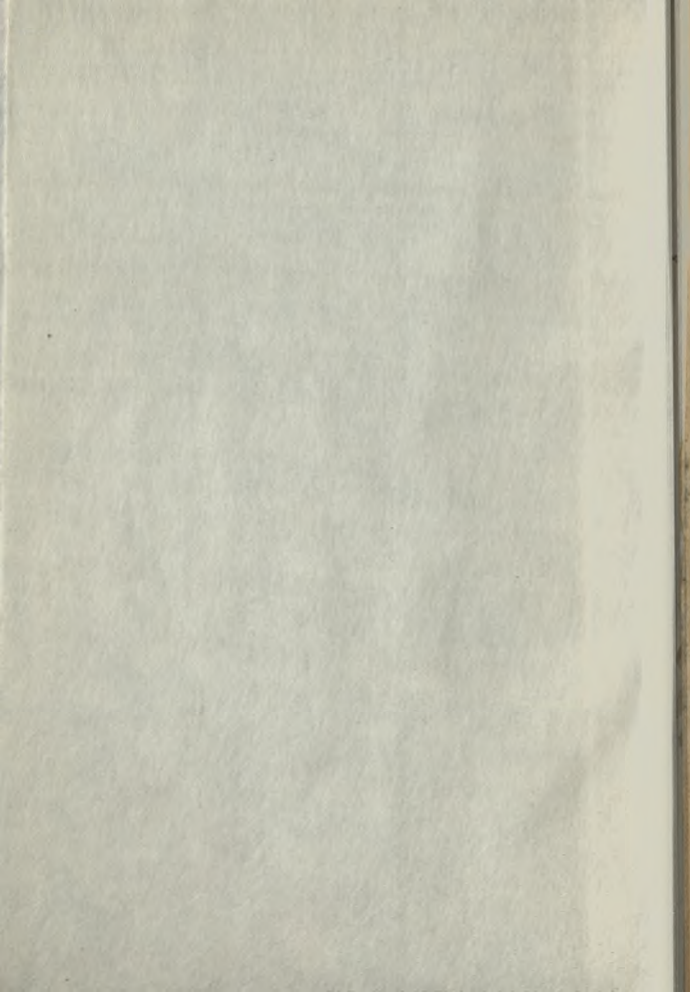
DE

Dr. GRIGORIE GH. COMȘA
EPISCOPUL ARADULUI.

W...

Prețul 25 Lei.

— —
TIPARUL TIPOGRAFIEI DIECEZANE
ARAD, 1930.

$\frac{2}{c74}$

BIBLIOTECA CREȘTINULUI ORTODOX

BI 5

Nr. 72-78.

CHEIA SECTELOR RELIGIOASE
din România

DE

Dr. GRIGORIE GH. COMSA
EPISCOPUL ARADULUI.

Isnetin

Prețul 25 Lei.

◀◻◻▶
TIPARUL TIPOGRAFIEI DIECEZANE
ARAD, 1930.

BIBLIOTECA JUDEICANA

ITA

nr. 793 serie nr. 50

77

10/80

8

Cap. I.
INTRODUCERE.

Fericitul Augustin (episcop din suta a patra d. H.) zice: „Moarte tuturor rătăcirilor, iubire către oameni“. De atunci multă vreme a trecut și suntem și noi nevoiți a striga: „Moarte tuturor rătăcirilor sectare!“ Dar cum să ducem lupta față de aceste rătăciri, dacă și azi sectarii se răspândesc între noi, fără să-i cunoască toată lumea!

Sectarii dela noi sunt de multe feluri și mulți sunt bunii creștini, cari ar dori să lupte împotriva lor, însă necunoscându-i, nu pot să lupte. Sectarii se strecoară sub diferite numiri, cari produc neorientare. Nici autoritățile administrative și polițienești, nici autoritățile militare nu cunosc în mod îndestulitor pe sectanți. Noi am scris

în anul 1927: Noua Călăuză pentru cunoașterea și combaterea sectelor“, dar aceasta servește mai mult pentru preoți și alți cunoscători ai problemelor religioase.

Acum, vedem că este necesar să facem cu puțință a cunoaște sectele nu numai factorii bisericești, ci oricare laic și mai ales organele administrative, militare și polițienești. Munca este grea, dar trebuie să o săvârșim pentru mai multe pricini. *Toți conducătorii politici ai statului nostru recunosc primejdia sectelor pentru statul român. Cu durere trebuie să mărturisim, însă, că nici un politician din țara noastră nu a fost împotriva recunoașterii baptiștilor prin lege.* În anul 1928 baptismul a fost recunoscut prin lege și astfel baptiștii dela noi duc cea mai înverșunată luptă împotriva Românismului. Oamenii noștri politici încep a-și da seama de primejdia sec-

tară, dar se mărginesc a ne sfătui pe noi oamenii bisericeii, ca să căutăm a lumina pe credincioși pe calea convingerei. Sfatul este frumos, dar din sfaturi nu se poate trăi. Ne trebuie un sprijin real. Noi nu avem nevoie de poliție și jandarmerie ca să apărăm biserica, dar nu înțelegem ca sectari fără patru clase primare să fie profesori de religie în școli ale statului, alături de profesorul de religie ortodox sau catolic. Nu înțelegem că se admit adunările sectarilor, cari refuză jurământul militar și nu prind arma nici chiar în cazarmă, iar nu numai în timp de război. Noi nu înțelegem că bapțiștii botează pe cei netrecuți legal și înmormântează cu forța în cimitire nebapțiște. În adunările lor își bat joc de apa sfințită și în genere de acatele și obiceiurile noastre religioase. Chiar în senatul țării s'au adus dovezi în privința aceasta, arătându-se

de pildă că la Boboteaza anului 1927 predicatorul baptist Gheorghe Roman din Talpoș (Arad) ne-ar fi insultat Biserica și apa sfințită, că la ziua eroilor din anul 1927 bapțiștii din Aciua toată ziua s'au ocupat cu înmormântarea unui copil, uitând că e ziua Eroilor. Cu ocazia desbaterii legii Cultelor în senat s'a dovedit, că în comuna Talpoș (Arad) bapțiștii au trecut ilegal între bapțiști aproape 300 ortodocși. Lucrul s'a dovedit prin ancheta din anul 1927 a d-lui inspector general Nicolae Vlădescu din Ministerul Cultelor.¹⁾ (Cititorul să ia seama că după legile în vigoare, numai după anumită vârstă poate trece cineva la altă confesiune).

Când cu nenorocirea dela Costești, o foaie baptistă ungurească își bătea joc de credința noastră, că ce umblăm

---

¹⁾ Dr. Gh. Ciuhandu: Suveranitatea și Solidaritatea Națională, București. 1928 p. 44—46.

cu cununi și luminări și slujbe pentru morți (revista Szeretet din Oradea).

De altcum răspândirea baptismului azi între Români se face nu numai prin români, ci și prin unguri. Așa de pildă în 16 Iunie 1930 ungurii Huszák și Lajos Vilmoș au predicat Românilor din G-Oșerheiu (de lângă Cluj) — precum citim în ziarul „Szeretet“ din 1 Iulie 1930.

În comuna Bratca, de lângă Criș, predicatorul ungur Carol Molnár din Timișoara a făcut propagandă între Români. (Szeretet din 1 Aug. 1930). Proporțiile propagandei acesteia se văd chiar și numai din faptul că în comuna Galomfalăul-mic (lângă Odorheiu, în săcuime) după propaganda baptistă a avut loc un banchet cu 223 persoane baptiste. Cu durere mare vezi nume românești între cei cari dăruiesc pentru case baptiste maghiare și unguri dăruind pentru case baptiste române.

Avea deci toată dreptatea părintele Gala Galaction (Grigore Pișculescu, profesor la facultatea teologică din Chișinău) ca în ziarul „Curentul“ dela 22 Iunie 1930 să scrie:

„E foarte drept însă, că membrii clerului ortodox, cu toți chiriarhii în frunte, nu pot face altfel decât să privească dificila chestiune a scindării noastre bisericești, sub toate laturile ei de primejdie și de îngrijorare“.

În adevăr de zece ani de zile subsemnatul neîncetat alarmez opinia publică românească și îndemn pe cei buni de suflet să apere Biserica și Țara Românească de primejdia îngrijorătoare a sectelor. Am căutat să mă achit de datoria mea de a-Mi feri turma de rătăcirile sectare. Sf. Apostol Pavel îmi zice: „Luați aminte de voi și de toată turma, întru care Duhul sfânt v'a pus pe voi Episcopi“ (Fapte 20 v. 28). Dreptaceea am scris broșuri peste

broșuri, am combătut cu scrisul și cu graiul primejdioasele secte dela noi.

Dacă sunt în continuarea acestei lucrări de apărare a Bisericeii, o fac cu nădejdea, că cu timpul se vor ridica tot mai mulți apărători. Lumea dela noi este dispusă a crede că biserica își face datoria numai dacă ne vede la lucru. Cu bucurie văd că frații mei întru slujbă au înțeles primejdia sectară și o combat pe diferite căi, prin pastorale și broșuri. În anul 1927 P. Sf. Episcop Iacov al Hușilor a scris o instructivă pastorală (de 45 pagini) împotriva adventiștilor și „*Evanghe-liștilor*“ din Moldova. În anul 1928 P. S. Episcop Vartolomeiu al Râmnicului a scris broșura: „*În frunte cu bap-tismul, ereziile creștine nu sunt decât rătăcirii și primejdii pentru sufletul omenesc.*“

În anul 1929 P. C. Sa. preotul Al. N. Constantinescu a scris un bun

„*Manual de sectologie*“ pe 198 pagini, iar în anul 1929 P. Sf. Sa arhiereul Grigorie Leu-Botoșăneanu a scris volumul: „Confesiuni și Secte“ pe 232 pagini.

Astfel pe lângă cele peste 20 lucrări scrise de noi, episcopul Aradului, împotriva sectelor, avem în timpul mai nou și alte lucrări, cari pe lângă ale noastre, vor face mare serviciu Bisericii.

Cap. II.

CAUZELE LĂȚIRII SECTELOR.

Ne place să credem că în fața muncii noastre frățești sectele se vor prăbuși. Dar spre aceasta este neapărată lipsă și de concursul tuturor fiilor buni ai neamului. *Intelectualii noștri să se oprească a ne acuza mereu că din cauza clerului se răspândesc sectele.* Vor avea și unii preoți partea lor de vină, dar să nu uităm alte pricini mai serioase și mai ponderoase. În special să avem în vedere următoarele cauze ale lățirii sectelor :

1. Omul dela fire caută să scape de orice tutelă și să nu aibe nici o autoritate vizibilă. Așa fac sectele înlăturând ierarhia, clerul.

2. A doua cauză este dorința mul-

tora dea vedea o lume mai bună și găsiind că religiunile de până acum nu ar fi în stare să refacă lumea, vin sectele cu promisiuni, cu făgădueli de mai bine.

3. Starea economică-socială și politică nu tocmai favorabilă creiază răsvrătiri față de ordinea existentă. Fi-rește, răsvrătirea se face împotriva Bi-sericeii, considerată ca apărătoare și susținătoare a ordinei existente. Răs-vrătitorul nu se teme, căci Biserica nu se apără cu baioneta. De aici oamenii de stat au să învețe, că răsturnân-du-se autoritatea bisericească se răs-toarnă și cea politică. Dovadă avem stările din Rusia.

4. Libertatea excesivă, drepturile date cu mână largă au făcut pe mulți să creadă că trebuie să vie o schim-bare și în ale credinții.

5. Credința, religiunea lămurește pe om asupra unor lucruri însemnate

și atârnă de mintea omului să-și aleagă
acea religie, care tălmăcește omului
în modul cel mai favorabil celece sunt
mai presus de priceperea lui, cele ce
vor urma după moarte etc. Unele secte
nu recunosc că ar exista iad, altele
propagă fericire nespūsă în lumea
ceealaltă. Unele secte propagă plăce-
rile cărnii (Inochentiștii), apropiata
venire a doua a Domnului etc. Toate
aceste învățături, răspândite cu un anu-
mit meșteșug și iscusință, atrag pe
mulți¹⁾.

6. În vremurile când oamenii aleargă
mult după plăceri, mulți se scârbesc
de ele, fie de ale lor proprii, fie de
ale altora. De aici urmează că anu-
mite firi mai simple, oameni din clasa
de jos mai ales, caută legături sufle-
tești cu oameni mai curași, mai mo-

---

¹⁾ Dr. Iohannes Busch: Das Sekten-Wesen
Hildesheim 1929 p. 22.

rali. Ei nu fumează, nu beau, țin morțiș la ziua Sâmbetei etc.¹⁾).

7. Dorul de cunoștințe noi. Unele cărți pocăite se ocupă nu numai cu chestiuni religioase, ci și cu probleme istorice, științifice. Russeliștii sau Studenții de Biblie în cărțile lor (mai ales în „Foto-Drama Creațiunii“) spun că lumea are 49.000 de ani dela starea gazoasă până azi. Nu-i mirare că oamenii simpli cred că au aflat totul în asemenea cărți sectare.

8. Unele parohii au prea multe suflete și nu pot fi păstorite cum trebuie de către un singur preot.

9. Spiritul laic în învățământul public din Vechiul-Regat, unde biserica a fost despoiată de averile sale, iar religiunea avea acces prea limitat în școli. P. Sfinșitul arhiepiscop Grigorie Leu Botoșăneanul spune: „Vântul indiferentismului și ateismului, cu lupta

---

¹⁾ Busch: op. cit. p. 47.

împotriva clericalismului, bate acum cu putere și asupra neamului românesc. Se pune la cale și se face secularizarea averilor mănăstirești, cu marea greșală de a se confunda biserica . . . cu streinii ce o invadase, cu tropitori și distrugători de moravuri“¹⁾.

Cu durere amintim aici că prin reforma agrară s'a mai luat și din puținul ce a avut Biserica ortodoxă. Ca pildă aduc Aradul. Episcopia ortodoxă a Aradului a avut și ea 209 jugăre pământ ca proprietate, iar mănăstirea Hodoș-Bodrog ceva mai mult. Prin reforma agrară i-s'a luat mai mult de jumătate din pământul avut, pe când unele episcopii catolice au rămas cu pământ din belșug. Nu recriminăm, dar ne restrângem aici cel puțin la dreptul de a ne plânge.

10. Tendința unor neamuri streine

---

¹⁾ Arh. G. Leu-Botoșăneanu: Confesiuni și secte. București 1929 p. 37.

de a ne diviza, văzând că unitatea religioasă și națională a Românilor este pe calea desăvârșirii. Ca pildă avem pe unguri, cari au fost cei dintâi propagandiști baptiști între Românii ardeleni, cu scopul de a despărți poporul de conducătorii săi firești, de preoți, cari nu lăsau poporul să cadă în brațele maghiarizării.

11. Buna credință a celor din clasa de jos, cari caută o viață mai bună și cred a o găsi la secte, cari au mijloace de ademenire cu surle, trimbițe și dau atenție celui venit la ei.

12. Contactul pe care unii soldați l-au avut cu streinii în timpul războiului, molipsindu-se de sectarism.

13. Necunoașterea temeinică a învățăturilor ortodoxe de către cei trecuți.

Dupăce am enumerat cauzele lătirii sectelor (de sigur vor mai fi și alte cauze), să vedem sectele din Ro-

mânia, câte sunt, după ce se pot cunoaște, care este deosebirea între ele și biserica ortodoxă și cari sunt deosebirile mai esențiale dintre singurati-cele secte. Scopul nu este să le combatem, totuși ici-colo vom combate și rătăcirile, căci prin aceasta vom cunoaște mai bine ființa sectelor.

Cap. III.

SECTA BAPTIȘTILOR.

Numirea aceasta au luat-o mai întâi unii creștini din Anglia, cari au început să practice altă rânduială la botez. Idată după ivirea reformațiunii au fost creștini în Anglia, cari respingeau botezul copiilor, căci însuși regele Enric al VIII-lea a ars pe rug pe unii dintre acești creștini. Acest rege începuse lupta contra bisericii romano-catolice și astfel după anul 1534 s'a născut biserica anglicană sau conformistă, fiindcă s'a conformat noiei stări de lucruri. Cei cari nu s'au conformat noiei biserici, deși erau mai pușini, — au format confesiunea non-conformiștilor, cari au lepădat catolicismul, dar sub o formă și mai aspră decât conformiștii. De aceea non-conformiștii s'au

numit și puritani, împărțiți în mai multe ramuri. Dintr'o astfel de ramificație s'a ivit baptismul.

Nebotezarea se practica în Anglia cam dela anul 1534, dar cea dintâi comunitate baptistă în Anglia s'a înființat abia în anul **1640**, când o comunitate puritană din Londra a trimis un membru al ei, Richard Blount în orașul Rkynsburg (Olanda) la secta **Dompelaers-ilor**, care practica botezul adulților. Aici s'a rebotezat și revenind la Londra a rebotezat 55 membri ai comunității presbiteriane în anul **1640**.¹⁾ Abia de 290 de ani există deci acel baptism, care în veacul XIX-lea s'a ivit și între *Români ca cel mai mare vrăjmaș al Bisericii ortodoxe române, de când există ea.*

După anul 1631 baptismul s'a ivit și în America, deci nici în America

¹⁾ Dr. Konrad Algermissen : Konfessionskunde. Hannover 1930, p. 572.

793/27

nu este mai vechiu baptismul. *Putem deci deschide* ochii Românilor baptiști, spunându-le că în America în anul 1776 abia erau zecemii de baptiști.²⁾

Baptismul din Germania s'a ivit în anul 1834.

Baptismul în Ungaria s'a ivit în 1846.

Prin unguri baptismul s'a răspândit între Români, mai întâi în jud. Arad și Bihor prin predicatori unguri, cam prin anii 1880—1882.

Prin ce se deosebesc baptiștii de ortodocși?

Cei necunoscători sunt dispuși să creadă că cea mai mare deosebire este în practica botezului. În adevăr ei practică botezul numai prin afundare în apă (a afunda pe grecește baptizein) și numai asupra adulților. De aici le vine numele de baptiști. Dar această practică a lor stă în legă-

---

²⁾ Algermissen: op. cit. p. 573.

tură cu învățătura lor despre mântuire. Trebuie să cunoaștem adică pentrue ei nu botează pruncii, căci aceasta practică a lor decurge din învățătura despre mântuire, adică din felul cum ei înțeleg ieșirea omului din starea păcatului la renaștere și sfințire.

Este o mare deosebire între felul cum înțeleg ortodocșii și bapțiștii renașterea și sfințirea omului. Bapțiștii susțin că omul renaște și se sfințește numai prin credință și astfel spun că de botez nu este nici o trebuință, decât la cei mari, dar numai în înțelesul că cel botezat a declarat că: „depune speranța sa numai pe moartea și învierea Domnului Iisus Hristos“. În senz baptist acesta e botezul, după mărturisirea de credință baptistă, tipărită în 1927 în București, în revista „Farul Mântuirii“.

Botezul baptist deci nu se poate face pânăce mai întâi omul nu are

credință și nu este în stare a o declara, fiind că copiii nu o pot declara. Credința este totul după bapțiști și deoarece ei spun că prin credință ai asigurat renașterea și sfințirea, nimic nu mai trebuie pentru a te renaște și sfinți, adică pentru mântuire.

Bapțiștii se referă de pildă la Ioan 6 v. 47: „Amin, amin zic vouă, celce crede întru mine, are viață vecinică“. Ei se mai referă la Romani 3 v. 28 și Galateni 2 v. 16 etc. etc.

Răspundem mai pe larg spre a înțelege oricine temeiul credinței noastre adevărate și greșala sectarilor, căci toți sectarii au aceeași doctrină în aceasta privință.

Adam prin căderea în păcat a devenit părintele unei omeniri păcătoase. Deci fiecare om se naște în păcat (vezi psalm 50 v. 7), căci face parte din lanțul urmașilor lui Adam prin concepere și naștere naturală.

Hristos prin moartea și învierea Sa a devenit strămoșul sufletesc al unei omeniri noi, în care fiecare om trebuie să se înșirue prin naștere mai presus de fire și renaștere spirituală, ca astfel din fiu al păcatului să fie fiu al mântuirii. Și deoarece moartea pe Cruce a lui Hristos și mântuirea lumii prin această jertfă, este isvorul mântuirii omului singuratic, trebuie ca omul să moară cu Hristos cel răstignit și să învieze cu El. Omul trebuie să moară păcatului din tot sufletul său. Dumnezeu pentru meritele lui Hristos luminează mintea omului păcătos și îndeamnă spre bine voința omului. Acesta, adică omul trebuie să primească cu credință harul lui Dumnezeu, să recunoască bunătatea nemărginită a lui Dumnezeu și să nădăjduiască în mila Lui nemăsurată. Firește că trebuie să aibă părere de rău pentru păcatele săvârșite și hotărârea de

a-și îndrepta viața și a se folosi de mijloacele pe cari Dumnezeu i-le-a dat pentru mântuire. Când toate acestea s'au făcut, omul prin botez primește harul sfinților. Idată ce s'a botezat harul sfinților l-a schimbat, a smuls din el ce era păcătos, și l-a făcut în stare de a fi părtașul firei divine și moștenitor al împărăției cerești, întrucât în viitor va fi un creștin desăvârșit.

Dacă omul păcătuiește după botez, se va pregăti pentru taina pocăinții.

Aceasta este deosebirea dintre noi față de bapțiști și față de toți sec-tanții.

Noi ne naștem din nou și ne sfin-țim prin botez, adică ne mântuim nu numai prin credință. Noi zicem că pe lângă credință, ne trebuie și părere de rău și pocăință reală, frică de Dum-nezeu și nădejde, încredere și iubire. Apostolul Ioan zice: „Cine nu iubeste pe fratele său, rămâne în moarte“.

(I. Ioan 3 v. 14). Ori iubirea se dovedește prin fapte, deci și fapte trebuie la mântuire: „Așa și credința dacă n'are fapte, moartă este singură“ (Iacov 2 v. 17). Sf. Pavel arată că nu numai credința, dar și facerea de bine este rod al Duhului: „Iar roada Duhului este dragostea, bucuria, pacea, îndelunga răbdare, bunătatea, facerea de bine, credința, blândețele, înfrânarea poftelor“ (Galateni 5. v. 22).

Apostolul Iacov zice: „Și dracii cred și se cutremură!!! (2. v. 19).

Bapțiștii (și cu ei toți pocăiții) greșesc când susțin că numai credința mântuește. Credința este un dar dela Dumnezeu, sădit în fiecare om, deci copilul încă o are, dar nu și-o poate arăta prin graiu. Sămânța credinței o are în suflet și ea va crește, precum din sămânța mică a ghindei răsare stejarul mare.

Botezul pruncilor. Precum am mai

spus, credința este un dar de sus, dela Dumnezeu și nici decum o vrednicie a omului și astfel primirea botezului nu atârnă de vârsta omului și nici de starea lui de credință. Totul atârnă aici de harul lui Dumnezeu și de măsura în care omul își dă silința să lucreze împreună cu harul lui Dumnezeu. Firește că copiii neputând lucra împreună cu harul lui Dumnezeu, primesc prin botez și ei har sfințitor, care îi face în stare să se desăvârșască în credință.

Eroarea bapțiștilor este, că ei cred că prin credință ajung în stare harică, iar nu prin botez și celelalte taine. Pentru ei credința este totul, iar botezul o simplă pecetluire a credinții, o declarație, că omul are credința și va rămâne cu ea. *Dar nu este așa.* Noi ortodocșii zicem: botezul nu este o simplă pecetluire a credinții. El *nu este o declarație despre credința dobân-*

dită și despre hotărârea omului de a o păstra (cum zic pocăiții), — ci el (botezul) este taina renașterii omului. Hristos zice lămurit: „De nu se va naște cineva din apă și din Duh“ (Ioan 3 v. 5).

Această renaștere este necesară și pentru copii, iar nu numai pentru oameni mari. Prin botez omul moare împreună cu Hristos și înviează cu El, devenind prin aceasta membru al lui Hristos. Viața creștină întreagă va fi deci o desfășurare a vieții întemeiate prin botez. Prin botez, formăm împreună cu Hristos și unii cu alții, acea frățietate universală, care este împărăția lui Dumnezeu pe pământ. Deci *renașterea, sfințirea vine prin botez, căci zice Pavel: „Câți în Hristos V'ați botezat, în Hristos V'ați îmbrăcat“ (Galat. 5 v. 27).*

Despre prunci zice Domnul că nu este voia Tatălui Ceresc să piară

vre-unul din ei (Mat. 18 v. 14). Deci este nevoie ca și copiii să fie botezați, căci și ei au lipsă de renaștere.¹⁾

Recapitulând cele expuse, vedem în privința mântuirii următoarea deosebire între bapțiști și ortodocși:

1. La bapțiști mântuirea se face numai prin credință și înainte de botez, — când omul e renăscut, dar la noi la ortodocși pe lângă credință trebuie și părere de rău și pocăință, frică de Dumnezeu și nădejde, încredere și iubire din partea omului, manifestate prin fapte. După ce acestea există, renașterea încă nu este dobândită, căci abia prin botez primim harul sfințitor, deci numai după botez este omul renăscut.

2. De aici urmează altă deosebire, că la bapțiști botezul nu mântuește

---

¹⁾ Algermissen: op. cit. p. 148 - 149.

pe când la noi botezul mântuește, iartă păcatele. Cu alte cuvinte, botezul baptist este numai un sigil extern, o mărturie vizibilă că omul este în starea harului, dar la noi însuș botezul ne asigură starea harului.

3. Bapțiștii nu botează pruncii, iar noi ortodocșii îi botezăm.

4. Noi ortodocșii mai avem încă șase taine: mirul (Fapte 8. 14—17), Cuminecătura (Mat. 26 v. 26—28 etc); Pocăința (Ioan 20 v. 21—23; Mat. 18 v. 18 etc); Preoția (Luca 6 v. 12—13), (Luca 10 v. 1) (I Cor. 12 v. 26—40); Căsătoria (Nunta) Mat. 19, v. 6 și Efes. 5 v. 31—32) și Maslul (Marcu 6 v. 13 și Iacob 5 v. 14;

5. Bapțiștii au, ce e drept, două din cele șapte taine (Botezul și Cina Domnului), — dar ele sunt simple amintiri și nu iartă păcatele, pe când la ortodocși toate tainele ajută la mântuire;

6. Bapțiștii se razimă pe Romani cap. 8 v. 29—30 și zic: omul nu se poate împotrivi harului divin, astfel că el este mântuit de Dumnezeu fără voia lui, căci Dumnezeu din veci a ales pe unii pentru mântuire iar pe alții spre osândă. Noi ortodocșii spunem însă (vezi Faptele Ap. c. 7 v. 31) că omul se poate împotrivi harului divin și deci nu fără voia lui este mântuit. La II. Petru citim: să facem adevărită alegerea, chemarea noastră (1 v. 10) și astfel și voia noastră are rol la mântuire. Dumnezeu știe înainte că cine se va mântui dar în înțelesul că prevede că și noi vom conlucra cu harul divin.

7. Bapțiștii nu recunosc autoritatea învățătoare a Bisericii, dar o recunoaștem noi ortodocșii. Baptistul crede că fiecare are darul de a nu greși în lucrurile credinței, dar noi zicem că numai Apostolii la olaltă aveau darul

de a nu greși, deci nici urmașii legitimi ai apostolilor (adunarea episcopilor) nu vor greși. Noi zicem că cuvintele dela Ioan 14 v. 16 se referă la Apostoli, iar nu la oricine: „Duhul Sfânt, pe care-l va trimite Tatăl întru numele meu, acela pe voi vă va învăța toate“.

8. Bapțiștii spun că adevărata sucesiune apostolică nu ar fi „o sucesiune din taine externe și organizațiuni vizibile ci din credință adevărată și practică“¹⁾. Deci ei nu recunosc sucesiunea prin Episcopi.

9. Bapțiștii admit numai o Biserică liberă în stat liber, deci se opun Constituției, care dă caracter dominant bis. ortodoxe.

10. După constituție, Statul are dreptul să controleze credințele religioase sub raportul ordinii publice și al bunelor moravuri, dar bapțiștii în bro-

---

¹⁾ Ioan Dan în *Farul Mântuirii* pe Dec. 1929 p. 6.

șura lor: O solie frățească la p. 12 neagă acest drept al Statului.

Alte deosebiri sunt:

11. Bapțiștii nu recunosc Sf. Tradiție, dar ortodocșii o recunosc.

12. Au numai judecata universală, noi avem și judecata particulară.

13. Nu recunosc rugăciunile pentru morți, pe cari le facem noi;

14. Nu recunosc cultul nostru referitor la sfinți și la Născătoarea de Dumnezeu.

15. Nu cinstesc Sf. Moaște și relicvele sfinte.

16. Nu cinstesc Sf. Icoane și Sf. Cruce.

17. Nu admit posturile noastre.

18. Nu admit monahismul.

19. Nu admit sărbătorile noastre, având numai 3 sărbători: Crăciunul, Paștile și Rusaliile.

20. Bapțiștii cufundă numai odată la botez, noi ortodocșii de trei ori.

Organizarea și spiritul de propagandă al baptiștilor.

Cu multă mâhnire constatăm aici că prin legea Cultelor din 1928 baptiștii au fost recunoscuți și de atunci ei sunt mai la largul lor. În 29 Mai 1928 Ministerul de Culte a dat decizia Nr. 24.536, prin care se zice despre baptiști: „Asociațiile baptiste din Transilvania și județele vecine vor funcționa conform dispozițiilor art. 51 din legea pentru regimul general al Cultelor în cadrele statutului aprobat cu decizia Nr. 1803 din 12 Ianuarie 1928, dată pe baza jurnalului Consiliului de Miniștri Nr. 2680 din 21 Nov. (1927) și publicată în Monitorul Oficial Nr. 14 din 19 Ianuarie 1928“¹⁾

Dispozițiile cuprinse în jurnalul Con-

---

¹⁾ Baptiștii sunt singura sectă recunoscută prin lege. Deci numai prin o scăpare din vedere zice preotul Constantinescu că mai multe secte au fost recunoscute. (Manual de Sectologie p. 12)

siliului de Miniștri au confirmat statutul baptist, iar legea din 1928 îi dă și mai multă vigoare. Noi nu-l reproducem aici, aflându-se în „Monitorul Oficial“, — dar spunem pe scurt că el în privința organizării prevede:

„Îndată ce într'o comună sau în mai multe comune vecine bapțiștii pot să întrețină predicator, casă de rugăciune, școală duminicală pentru copii, se pot organiza în comunitate independentă. O comunitate se poate întinde asupra unui întreg județ. Comunitățile împreună formează Uniunea. Legea din 1928 recunoaște uniunea numai pe teritoriul Ardealului, *dar de fapt funcționează pe toată țara*. Și azi nimic nu-i mai împiedecă pe bapțiști să accepte cu toții dispozițiile din statutul dela 1928 (aprobat de legea Cultelor) și atunci ei — din nenorocire prin mărinimia legiuitorului român — vor avea organizație unitară pe țara întreagă.

Comunitățile au premergători, cari au atribuții administrative și trebuie să aibe 4 clase de liceu. Predicatorul trebuie să aibe bacalaureatul sau școala de teologie. Noi ortodocșii nu ne temem dacă bapțiștii vor avea predicatori inteligenți, dar nenorocirea este că bacalaureatul este numai pe hârtie. *În realitate bapțiștii mai au o categorie de predicatori cu numele de evangheliști. Când în cutare comunitate predicatorul nu are bacalaureat (și abia dacă au unul) ei spun: acolo avem numai evanghelist, care poate avea și numai o clasă primară!!!*

Șefii comunităților baptiste se chiamă și bătrâni, prezbiteri, ba în unele locuri chiar episcopi, dar aceștia sunt egali!!!

Uniunea comunităților baptiste are sediul în Arad, având și revista „Farul Mântuirii” ca organ de publicitate, care apare în București, redactat de

N. Ionescu. Dar pe lângă Uniunea Comunităților, ei mai au și Uniunea Tineretului, care s'a înființat în anul 1924 și are organ de publicitate separat, sub direcția unui comitet și cu acelaș N. Ionescu ca redactor-responzabil.

În 9 Sept. 1928 s'a constituit Asociația Studenților Bapțiști Români. Asociația Studenților bapțiști are legături strânse cu Asociația Tineretului Baptist. În revista: *Glasul Tineretului Baptist*, numărul din Ianuarie 1930 p. 5, se arată motivele înființării asociației studenților:

„Până mai eri accesul baptismului, înrândul intelectualilor, era cu neputință, aceasta, pentru că pe de o parte avea prea puține elemente cu pregătiri superioare, capabile să înceapă o astfel de acțiune, iar pe de altă parte nu era trecut sub prevederile legilor țării, ci lăsat la discreția ostilităților clericale ortodoxe. Căci eri nu s'a

putut face, astăzi zicem că se poate, pentru că ni-s'au creiat noi posibilități de acțiune" (p. 5 și 6).

Scopul Asociației Studenților Baptisti este să strângă rândurile membrilor pentru a le ocroti starea morală și materială, să facă propagandă baptistă în rândurile intelectualilor, să studieze probleme baptiste, să facă literatură baptistă, să ridice nivelul moral al tineretului baptist etc.

Până acum ar fi vr'o 88 studenți grupați în Uniune.

Urmările legii Cultelor.

Iată dar că chiar bapțiștii spun că i a favorizat legea Cultelor. Această lege a avut ca urmare:

1. Bapțiștii și-au strâns rândurile pe întreaga țară, atât ca organizație administrativă, cât și ca propagandă.

2. S'au unit comunitățile, cari nu recunoșteau statului nici un drept, nici

chiar de supraveghiare, în materie de Culte. *De pildă prin Bihor și Sălaj bapțiștii rigoriști nu voiau să știe nimic de cei cari cereau statului recunoașterea. Am arătat în alte lucrări ale mele chiar cu citate din scrieri baptiste, că aceste organizații s'au unit, au fuzionat, căci legea Cultelor le dă perspective mari.*

3. Sa înființat Uniunea Studenților Bapțiști. Ne putem imagina acum în ce stare se găsește baptismul, care are și societate pentru femei (în frunte cu Esfira Sesonov), pentru bărbați (cu șeful Toma Slăv), pentru coriști cu Vasile Berbecar, are comitet muzical, are fond comun pentru toate corurile baptiste, are școli Duminecale, cu lecturi biblice, cu cântări pentru toate vârstele (pentru copii au cartea: Harfa Copiilor), are internat pentru fete baptiste în București; cu data de 15 Iulie 1930 bapțiștii au și un misio-

nar special, pe Ioan Cocuț (fost predicator în Buteni), care va ține conferințe și serbări pe cercuri cu societățile tineretului. La serbări vor participa tineri din toate capiștile cercului (a se vedea Glasul Tineretului Baptist pe Iunie-Iulie 1930 Nr. 6—8 pagina 17 și 18). Misionarul va îndruma și școlile duminicale, întrucât la serbările tineretului vor participa și lucrătorii școlilor duminicale și acolo misionarul va ține școală cu ei, timp de 2 sau 3 zile.

Președintele Tineretului baptist este Ioan Dan (înainte a fost un pantofar), iar al școlilor Duminicale Vasile Berbecar.

În Glasul Tineretului Baptist pe Mai 1930 Nr. 5. p. 9 citesc: „Ion D. Rockefeller a donat baptiștilor de sud suma de 500.000 dolari sau în banii noștri peste 80.000.000 lei“.

Numai naivii cred că baptiștii dela noi nu primesc nici un ban din America.

Legăturile baptiștilor cu străinătatea.

Seminarul baptist din București (născut din școala biblică din Arad) este proprietatea americanului baptist Dr. Everett Gill, iar în 1925 seminarul a trecut sub conducerea Misiunii externe a convenției baptiștilor din Sudul Americii, deci sub conducerea organizației, care a primit marele dar al miliardarului Rockefeller. Atât în revistele baptiste maghiare cât și în cele române putem citi neîncetat despre ajutoarele, ce vin din străinătate. Sau crede cineva că numai din bani românești s'a zidit și se susține seminarul baptist din București??? E drept că acum directorul seminarului este un român, dl. Ioan Rose Socaciu, dar banii vin din străinătate.

Dealtcu Aliața baptistă mondială înființată în 1905, știe să intervină chiar pe cale politică în favoarea

baptiștilor de pretutideni. Azi sunt 11.098.440 baptiști botezați, în toată lumea cu 71.569 case de rugăciune.¹⁾

Dela Londra a pornit ideea Alianței; primul președinte a fost Dr. Gliford, apoi MacArtur, Dr. Mullins, iar azi președinte este americanul Dr. Mac Neil, rectorul universității baptiste din Toronto (America). Secretarul general al Alianței, cu începere din 1928, este dl. James Henry Rushbrooke (se citește Rașbruc), care a studiat la universitățile din Halle și Berlin. După terminarea studiilor a funcționat ca predicator de la 1901—1910 la mai multe comunități baptiste din Anglia. E căsătorit cu fiica profesorului Weber din Berlin. Cu începere din 1920 este și comisar pentru Europa al Alianței și ca atare a fost de vre-o cinci ori în țara noastră. Alianța are un fond de ajutorare, care

---

¹⁾ Glasul Tineretului B. numărul pe Iulie 1930 p. 23.

s'a înființat mai ales din daniile baptiștilor americani, și din contribuția celor din Anglia, Canada, Australia, Suedia etc. Fondul are astăzi circa treisute milioane lei, (a se vedea revista maghiară baptistă „Szeretet—
Iubirea“ numărul din Iunie 1930.)

Bancă Agricolă Baptistă.

„Farul Mântuirii“ Nr. 19 din luna Octombrie 1929, la pagina 8 scrie:

„După cum se știe, frații din Banat, nu demult au înființat, în condițiuni destul de modeste, o bancă agricolă în Banat (Oravița).

Deși la început cu un capital foarte mic, astăzi, după informațiunile ce ni le-a dat fr. Imbroane, care s'a plasat personal la fața locului, Banca are un capital rulant de 30.000.000 (treizeci milioane lei).

Odată cu augmentarea operațiilor, în baza statutelor, a mai fost

adoptat în consiliul băncii fratele Ioan Socaciu.

Intrarea fr. Socaciu în consiliul băncii, credem că va mări mult încrederea de care trebuie să se bucure banca între frați știind, că fr. pe lângă răspunderea morală, are și cea materială, fiind cel mai bun proprietar între frații noștri“.

Socaciu e director la seminarul baptist din București, iar cei din străinătate ușor pot plasa bani în bancă.

Primejdii baptiste.

Ziarul „Universul“ din București în numărul dela 20 Ianuarie 1927 zice că și secta baptiștilor face cor comun cu campania internațională de ponegrire a țării noastre și vede bine (Universul) lucrurile spunând, că baptismul s'a rupt de blocul unitar al solidarității sufletești și face cor comun cu vrăjmașii din afară ai neamului. In cartea mea „Pentru

Neam și Lege“, apoi în broșurile: „Baptismul în România“, în „Noua Călăuză“ pentru cunoașterea sectelor, în discursul din Senat din 1928 și în alte broșuri, am arătat cu citate din scrieri baptiste că bapțiștii ne urăsc de moarte pe ortodocși, că defaimează clerul, că înțeleg în senz comunist unele învățăături.

In broșura noastră: *„Zece ani de luptă împotriva bapțiștilor“* am arătat o mulțime de lucruri și am spus între altele că în 10 Mai 1930 un primar baptist a refuzat să meargă la serviciul divin din biserica ortodoxă, cum s'ar fi convenit, căci doar șeful autorității acolo trebuie să meargă. Dar în revista baptistă *„Farul Mântuirii“*, numărul dela 1—15 Iulie 1930 pag.4, chiar secretarul general al bapțiștilor *dela noi declară, că bine a făcut acel primar, care s'a dus la biserica baptistă și nu la cea ortodoxă!!!* In bro-

șura mea pomenită am arătat că baptiștii din România, când a ars biserica din Costești, și-au bătut joc de luminări, tămâie și cununile morților. În adevăr despre aceasta putem citi în revista maghiară „Szeretet“ din Oradea-Mare, numărul 9 din 1 Mai 1930 la pag. 5.

Intr'un calendar baptist, tipărit în Arad, baptiștii își bat joc de episcopi în chipul cel mai scandalos. Ne oprim a reproduce căci stilul și limba aceluia Calendar nu sunt pentru noi. Directorul seminarului baptist din București, Ioan Socaciu scrie în ziarul baptist „Creștinul“ din Detroit (America) Nr. 3 din Februarie 1921: „Mai multe păcate sunt legate de popi, decât de oricare clasă de oameni sub soare, că doar de aceea zice Epistolia, că popii sunt talpa iadului“. Acelaș domn zice de unii ofițeri și jandarmi că sunt ignoranți și bețivi (p. 38).

Aceste lucruri eu le-am citat în

lucrarea mea „Pentru Neam și Lege“ tipărită în 1923 la p. 168 și nu au fost desmințite, căci negru pe alb nu poate fi negat.

Totuși bapțiștii se fac de către pădure și se poarlă ca și cum nimic nu ar fi adevărat din câte am scris despre ei. *Cine a citit lucrările mele asupra bapțiștilor a putut să vadă, că mă folosesc numai de citate, decâte ori spun ceva nou despre bapțiști.*

Astfel am citit în ziarul „Cuvântul“ Nr. 1835 din 1 Iunie 1930 ceva nou despre bapțiști. Citez: „Un predicator baptist excroc. Budapesta 31 (Rador). Poliția a arestat pe un predicator baptist, anume Gheorghe Munteanu, originar din Transilvania, care pe vremuri a fost predicator în satul Pesterjeben. Aci a obținut dela familia Pala o parte dintr'un loc, pe care apoi l-a luat în stăpânire în întregime, rămânând ca uzufructul să-l ia familia Pala, după-

cum fusese stabilit de comun acord. După câțva timp, Munteanu a ipotecat locul pentru suma de 20.000 pengő, pe care urma să o bage în investiții pe imobile. Cheltuind suma fără să fi cumpărat sau construit vre-un imobil, — familia Pala a intentat proces *predicatorului escroc*. După câțva timp dela dispariția sa Munteanu a putut fi arestat la Budapesta“. Am citat și acum aștept ca bapțiștii să ne arate dacă cred sau nu cele scrise aici din cuvânt în cuvânt după un ziar despre un lucru publicat și în alte ziare. Eu unul, mă mulțumesc dacă se va răspunde că și între bapțiști sunt oameni păcătoși. Dealtcum nu răspund pentru cele spuse de alții despre bapțiști.

La 10 Mai 1930 ortodocșii din comuna Șoimoș (Arad) declamau poezii patriotice și jucau piesa „România Mare“, însă două femei bapteste au spus că toate acestea sunt prostii.

(Vez *Bis. și Școala Nr. 34 din 1930*
p. 6).

În Mărturisirea de credință din 1927 se zice despre autoritate: „Noi suntem datori a ne supune legilor ei fără șovăire, *întru atât cât ea nu ar împiedica a exersa credința noastră*“. Vede cititorul: fără șovăire, dar întrucât..... Eu am citat ca să se vadă sinceritatea pocăită!!! Mai cităm ceva: „Sistemele pline de defecte (lipsuri) și sfaturile lipsite de viață ale minților stăpânite de păcat, nu pot să ne servească de învățători, atâta timp cât din punctul de vedere al perfecțiunii nu avem decât un singur învățător, în persoana lui Iisus Hristos. („Glasul Tineretului Baptist“ Nr. 8 din August 1930 pag. 2). De aici reiese că cine nu-i baptist e păcătos. Glasul Tineretului baptist la pag. 5 (numărul din Mai 1930) zice că cine e membru al tineretului baptist este mântuit și este ostaș al lui Iisus

iar „*tinerii din lume sunt în oastea păcatului*“. Deci tot ce e baptist e bun, iar altceva nu! Deci de aici se poate vedea ce cred bapțiștii despre învățătorii nebațiști. Despre Baladele și Idilele lui Gheorghe Coșbuc a zis un baptist că sunt lucruri ale Diavolului (vezi ziarul Adevărul, n-rul din 21 Sept. 1922).

Glasul Tineretului Baptist, numărul de August 1930, zice la pag. 11 că, erau trei tineri într'o barcă. Dar erau numai două locuri de șezut și doi au șezut mai repede zicând unul că slujește unui prinț iar celalalt că slujește la un general. Al treilea a stat modest în picioare căci el zise: Eu slujesc lui Isus! — Din pildă se vede tendința de a ridiculiza pe prinți și generali!!! Era bine dacă în pildă se arată că cineva poate sluji lui Hristos, chiar dacă e în slujba unui prinț!!!

Bapțiști anti-dinastici și cu două fețe.

Nu toți bapțiștii sunt dinastici. Ca dovadă servească faptele următoare. Bapțiștii dela noi au fost la un congres baptist în Toronto (Canada). Dăm acum cuvântul d-lui Ungureanu, secretarul general al bapțiștilor, care a luat parte la acel congres și scrie despre el în: „Farul Mântuirii“.

„Între reporterii ziarelor se afla și o d-șoară, reporteră la un cotidian din Toronto, aceasta a încercat să afle multe dela noi și era foarte nervoasă că nu eram dispuși să-i răspundem la întrebările puse.

Între altele se interesa și de chestia ex-prințului Carol, la care a primit un răspuns foarte scurt din partea fratelui Socaciu: „Țara noastră poate fi fără de Carol“ (Farul Mântuirii Nr. 10 din 1 Iunie 1930 p. 8 coloana 2). Am citat anume ca să nu poată spune

baptiștii că grăim din vânt. Iată dar cum credea d-l Socaciu, directorul seminarului baptist din București. Firește după ce M. Sa iubitul nostru Rege Carol II a venit în țară, baptiștii i-au trimis telegramă omagială!!!

Alt caz. Se zvonește că tânărul baptist Gheorghe Bocu din Buteni (jud. Arad) rămânând repetent în clasa III la liceul „Moise Nicoară“ din Arad, s'a înscris prin fraudă în cl. IV a gimnaziului Sava Brancovici din Ineu (Arad). Dar fapta lui a ieșit la iveală, iar inspectoratul școlar din Timișoara i-a anulat certificatul de cl. IV, căci era cât pe aici să i se libereze certificatul. Totuși acest elev a avut îndrăzneala ca în ziua de 14 August 1930 să se adreseze M. Sale Regelui Carol II și M. Sale Regina Maria, spunând că ar fi fost prigonit fiindcă era baptist!!!

Acestea sunt fapte, cari grăiesc mai limpede decât orice alte dovezi, că

baptismul este la noi în țară de o fă-
țărnicie ne mai auzită!!!! Unde va duce
această fățărnicie??

(În paranteză amintim aici că un
elev baptist în anul 1929 venise la
mine să-l ajut, căci părinții nu i-ar da
ajutor fiindcă fiul lor înclină spre or-
todoxie, ba e chiar ortodox. S'a do-
vedit însă că elevul era baptist și nu
asculta de părinți).

Incă un semn baptist.

La toate acestea să mai punem și
aceea că în Basarabia jidovii botezați
Gottlieb Schreiber și Leon Averbuch
propagă baptismul. Frați Români!! Vă
întreb, oare acești domni voesc binele
poporului românesc?

D-l Averbuch are în Chișinău și o
foaie: Luminătorul, care apare în limba
rusă. Acest domn, după știrile mele,
aproape în fiecare an merge în Ame-
rica, de unde — așa zice el — se în-

toarce cu buzunarele goale! Baptiștii streini vin adeseori la el cu cecuri și sumulițe frumusele!!!

Baptiști desbinători.

Este știut că dintre baptiști se recrutează pentecostaliștii sau tremurătorii, despre cari tratăm în alt loc al lucrării. Pentecostalii atât de mult neliniștesc pe baptiști, că chiar doi baptiști au scris o broșură: „Rătăcirea Pentecostalilor sau pentecostalismul în lumina Scripturii și a Științei“ de Titi Oprescu și Vasile Gașpar. Acesta din urmă a fost și el pentecostalist. A revenit la baptiști, dar acum iar este pentecostalist. Broșura are 56 pagini și chiar pe pagina 56 are următorul rezumat:

Cităm: „1. Există o sectă a Pentecoștilor, periculoasă bisericilor în general și în special bisericii baptiste, de unde își recrutează adeptii săi.

2) Că această sectă se bazează pe o serie de fapte, cari par minunate, dar cari în realitate fac parte din acele boli, numite în general: *nervoase*.

3) Că au practici, cari sunt împotriva sănătății, deci sunt pericol pentru societate.

4) Fiind împotriva culturii în general, atentează prin aceasta la bunul mers al omenirii“.

Am citat anume ca să pot invita pe d-l Ioan Ungureanu, secretarul general al baptiștilor, să-și țină cuvântul dat în „*Farul Mântuirii*“ din 1—15 Iulie 1930 la pag. 5. Domnia Sa spune că va părăsi cultul baptist dacă îi voi dovedi că *baptismul e periculos pentru unirea sufletească a Românilor. Un lucru e sigur, că adică dacă nu era baptismul nu era nici pentecostalismul.* Dar baptismul a făcut pe unii aderenți să înțeleagă greșit Scriptura și anume o pildă ne dă fostul predicator baptist Bododea,

care acum este Șeful Penticostaliștilor. Altă pildă ne dă Vasile Gașpar, care de două ori a fost baptist iar acum penticostalist. Ori penticostaliștii, cum spun bapțiștii sunt periculoși societății, omenirii și culturii. Deci bapțiștii poartă vina, căci Bododea, Gașpar și alții rămânem ortodoxi dacă nu era bap-tismul ?!

Așteptăm deci ca d-l Ungureanu să plece dela bapțiști.

Dumnezeu știe că atitudinea bap-tiștilor cât e de dubioasă. Dar atât eu, cât și consilierul eparhial Dr. Gh. Ciuhandu dela Arad, în cuvântările dela Senat din 1928 am dovedit cu probele cele mai temeinice atitudinea primejdioasă a bap-tismului. Nu ne mai mirăm deci că ei au dat un răspuns sumar, un memoriu de 5 pagini și l-au împărțit între senatori înainte de votarea legii Cultelor. În memoriu cu-tează să spună că ei nu defăimează

clerul, că nu s'au bătut în adunări, că sunt buni cetățeni, fără să aducă vr'o dovadă față de argumentele noastre zdrobitoare pentru ei.

Un lucru ei recunosc în memoriu: că pentru o cântare au melodia imnului național maghiar!!! Această sinceritate să o aibe și față de celelalte dovezi ale noastre!!!

Câte feluri de baptiști există?

Există opt feluri de baptiști:

1. Baptiștii particulari, fiindcă au avut dela început particularitatea de a funda la botez iar alții abia mai târziu au primit cufundarea, însă ulterior s'au mai ivit și alte deosebiri și astfel mai sunt următoarele ramuri:

2. Discipolii lui Hristos, cari au 800 comunități cu 90 mii membri. Ei au primit al doilea botez baptist și resping doctrina despre Sf. Treime.

3. Tuncherii sau baptiștii germani,

cari resping jurământul și serviciul militar. Ei sunt în America, recrutându-se dintre germani. Ei resping cultura, chiar și a predicatorilor iar la botez șed în genunchi spre deosebire de ceilalți cari stau în picioare și se apleacă în apă pe spate simbolizând înmormântarea împreună cu Hristos.

4. Bapțiștii voinței libere, cari resping predestinație lui Calvin și admit absoluta libertate a voinței. Ei admit la Cina Domnului și pe cei nebotezați.

5. Bapțiștii Bisericei lui Dumnezeu în statul Pennsylvania, Ohio și Indiana, circa cincizecimii. Practică spălarea picioarelor și iau Cina Domnului numai seara.

6. Bapțiștii antimisionari sau primitivi cari admit predestinația până la fatalism și astfel spun că nu e nevoie de misiune între păgâni căci și așa se vor creștina numai cei predestinați de Dumnezeu.

7. Bapțiștii zilei a șaptea în Sâmbăta. Dela ei a trecut Elena White la adventiști în 1844.

8. Bapțiștii celor șase principii, cari întemeiași pe Evrei (cap. 6, v. 1—3) propagă credincioșilor șase lucruri: întoarcere dela faptele moarte, credința în Dumnezeu, Botezul, punerea mânilor, învierea și răsplata vecinică.

Deci să nu se mai laude bapțiștii căci nu au un Domn, o credință și un botez!!!

Bapțiștii sunt de opt feluri! Un țăran baptist auzind că bapțiștii sunt de atâtea soiuri numai decât i-a părăsit !!! Auzind apoi că s'au bătut cu furci de fer în Pleșcuța și alte comune, zise un țăran: nu-mi trebuie pocăință cu furca și cu furt de pălării, cum aud că s'ar fi întâmplat la o adunare pocăită.

Cap. IV.

SECTA PENTICOSTALIȘTILOR

sau

Secta Tremurătorilor sau Biserica lui Dumnezeu apostolică.

Această sectă la început era cea mai mică la noi în România, dar acum numărul aderenților crește zi de zi, având azi peste 3000 (treimii) suflete, recrutând aderenți dintre bap-tiști mai ales. În timpul mai nou, ei recrutează chiar dintre Evangheliști (Creștinii după Evanghelie din Moldova) și chiar dintre aderenții „Oastei Domnului“¹⁾.

Ei au aderenți mai ales între bap-

---

¹⁾ P. Sf. arhiepiscopul Crigorie Botoșăneanu în revista „Mitropolia Moldovei“ anul VI. No. 6 (Iunie) 1930, p. 172. ✦

tiștii din Ardeal, în Cuvin, Păuliș, Măderat, Șoimoș, Cherechiu (județul Arad), în câteva comune din județele Bihor, Severin și Caraș, apoi în Brăilița, (unde au și foaia Glasul Adevărului), apoi în Dumbrăveni, Verești și Salcea din jud. Botoșani, în Bilca din jud. Rădăuți, Câmpulung (Bucovina) etc.

Șeful ei, Ioan Bododea, fost predicator baptist, are sediul în Brăilița Str. Carol 17 și a înaintat Ministerului de Culte o cerere pentru recunoașterea sectei. Spre a abate atenția autorităților, el a dat sectei o numire nouă „Biserica lui Dumnezeu apostolică”, dar Ministerul n'a aprobat secta, n'a admis cultul ei. *Totuși ea ține adunări secrete.*

Origina Sectei.

America e țara ei de baștină. Acolo, în localitatea Topeka—Kansas, predicatorul baptist Carol Parham propo-

veduia că Duhul Sfânt se va revărsa din nou cu putere și că astfel va avea loc a doua Pogorîre a Duhului Sfânt. În 3 Ianuarie 1901 s'ar fi și coborât Duhul Sfânt peste 13 persoane în acea localitate. Puterea sugestiei a cuprins spiritele, căci încă în 1906 secta prin W. Seymour a pătruns în California și prin pastorul Barrat în acelaș an în Norvegia. Misionarul Meger a adus-o în Germania, unde predică chiar fostul preot evanghelic I. Paul în fruntea sectei, cu sediul în Berlin (După Algermissen).

Secta are azi aproape 60.000 aderenți în toată lumea. Din America a venit și la noi, cum am arătat în lucrările mele, căci între Români din America a pătruns înainte de război, acolo având ei și o revistă: „Vestea Evangheliei“, redactată de Pavel Budean (originar de lângă Arad) din Akron-Ohio.

Deosebirea între Penticostaliști și ortodocși.

1. Toate cele 20 puncte de deosebire dintre baptiști și ortodocși (vezi capitolul baptiștilor) se referă și la penticostaliști. Deci această deosebire există și între penticostaliști și ortodocși.

Alte deosebiri sunt:

2. Pe lângă botezul apei, pretind că ei au primit și botezul Duhului Sfânt, adică ar fi avut loc o nouă revărsare a Duhului, o nouă zi a Rusalilor, a Cincizecimei (grecește Penticosta, de aici numirea). Această revărsare a Duhului numai asupra lor s'a făcut, căci — zic ei — baptiștii încă au botezul apei, dar trăesc în păcate, deci nu au botezul cu duh sfânt și foc.

Penticostaliștii se referă la Fapte Apost. cap. 2 v. 4 (când au primit

darul grăirii în limbi cei din Ierusalim) și la Fapte cap. 10 v. 44 când Duhul Sfânt s'a coborât peste cei adunați în Casa lui Corneliu în Cezareea, când Petru predica. Noi ortodocșii însă zicem lămurit așa: grăirea în limbi, darul acesta s'a dat celor ce credeau în Iisus fără a fi botezați. Dovada o avem limpede: Atât cei din ziua cincizecimeii cât și cei din Cezareea, au primit botezul apei numai după ce deja grăiau în limbi. Aici deja avem cea mai strălucită dovadă că botezul Duhului Sfânt nu era ceva separat și nici nu grăirea în limbi însemna că cineva a primit toate darurile Duhului Sfânt. Doar limpede citim în Faptele apostolilor cap. 2 v. 37-38 că cei ce grăiseră în limbi au întrebat pe Petru ce să facă și Petru le-a zis: „Pocățiți-vă și fiecare din voi să fie botezat în numele lui Iisus Hristos, spre iertarea păcatelor voastre; apoi

veți primi darul Sfântului Duh“. Mai limpede nu se poate. Cei din Cezareea tot după ce deja vorbiseră în limbi, s’au botezat (Fapte 10 v. 46—48). Deci cine se botează cu apă primește darul Duhului Sfânt!! (a nu se uita: Fapte **2 v. 38**).

Atunci deci nu grăirea în limbi este indiciul, semnul, că cineva are pe Duhul Sfânt al botezului. Astfel toată truda pentecostaliștilor este zadarnică. Botezul în apă se face deja și în numele Duhului Sfânt. Ei se referă la proorocia lui Ioil 2 v. 23 dar citească *Fapte 2* vers 16—21 ca să vadă că cuvintele lui Ioil se refereau numai la ziua Cincizecimei, iar nu la timpurile următoare.

Dacă *deci grăirea în limbi premergea botezului atunci ce mai așteaptă ei după botez ca apoi să poată grăi în limbi???* E nelogic și împotriva Scripturii căci Pavel zice: limbile vor înceta (I. Cor. 13 v. 8).

3. Ca urmare pentecostalii bazați și pe I. Cor. 14 vers 5. spun: biserica lipsită de daruri este o biserică moartă. Acele daruri ar fi: darul limbilor, al prorocirii, al tălmăcirii, al cunoșterii tinerilor, al vedeniilor etc. Ca să ajungă cineva la aceste daruri ar avea nevoie de rugăciuni stăruitoare și post. Ei postesc mult și atunci slăbiți de suferințe, au cutremurări isterice, bat din palme și vorbesc crâmpelne neînțelese, ca când pe vremea Apostolilor grăsurile limbilor erau înțelese.

Mulți sunt bolnavi, au intoxicați, au febre mari, și prin post îndelungat, știu sigur că ei vorbesc năzdrăvăni.

La bolnavi ei nu chiamă doctor, căci doctrina lor oprește strict a chema medic.

Pentecostalistul este copil al Domnului și nu poate chema medic, căci credința nu are nevoie de Dumnezeu. Am citit

cazuri că unii au murit fiindcă n'au chemat medic.

Iată ce mare primejdie!!!

La obiecțiunea lor, că Biserica noastră ar fi lipsită de darurile Duhului, răspundem că Duhul Sfânt a fost făgăduit Bisericii (Ioan 14 și 16) și s'a dat Bisericei. La fapte cap. 9 v. 31 stă scris că Biserica se înmulțea cu ajutorul Duhului Sfânt.

4. Ei cred că Hristos înainte de sfârșitul lumii va întemeia o împărăție de o mie de ani, noi nu credem.

5. Despre judecată cred că ea se va face în timpul celor o mie de ani, — noi credem că una se face la moarte pentru fiecare om și la sfârșitul lumii va fi judecata universală.

6. Cei păcătoși nu se mai reprimesc, dacă au fost excluși din adunare.

7. Cel divorțat se poate însura numai după moartea soției prime.

8. Botezător poate să fie numai cel ce grăiește în limbi, la bapțiști cei rânduți de comunitate, la noi preotul.

9. Cred că Duhul Sfânt purcede și dela Fiul, noi nu credem aceasta, ci catolicii.

10. Și femeile grăiesc în adunări, deși I. Cor. 14 v. 34—35 oprește acest lucru.

Aduc două cazuri din ceeace fac ei în adunări. Intr'o adunare a lor ei se rugau seara și s'au ridicat apoi în picioare. O fată tinăă bolnavă căzu jos și strigă după Sf. Duh. O altă fată îi proorocește că va fi vindecată dacă va crede. Bolnava începu să se roage ceasuri întregi, cerând vindecare. Văzu un porc în extazul ei și spune adunării. Proorocița zice că bolnava are demon și rugă adunarea să strige: „leși satano din ea“ — și strigau cu toții îngrozitor, dar fata nu

s'a vindecat. Cei din adunare au zis că n'are credință și au excomunicat-o.¹⁾

Chiar baptiștii cer ca secta să fie oprită de Stat și este și oprită (vezi broșura baptistă : Rătăcirea Penticostaliștilor p. 53).

Penticostaliștii desbinați.

Acești sectari trecuți de la baptiști sunt de o curiozitate exemplară. Fostul baptist Vasile Gașpar, trecând la penticostaliști, a insultat pe foștii săi camarazi chiar numai prin părăsirea lor. Baptiștii s'au ținut de pulpana lui și l-au readus în capiștea baptistă, ba l-au determinat să scrie și broșura : Rătăcirea penticostaliștilor. Acum însă (vezi revista penticostalistă : Glasul Adevărului din Brăilița Str. Carol 17 No. 7 din 1 Iulie 1930) iar se lapădă de baptiști, tună și fulgeră împotriva

---

¹⁾ Titi Oprescu și V. Gașpar : Rătăcirea Penticostaliștilor p. 43.

lor și se căește zicând între altele:
„Nemernicul de mine... am făcut a-
ceasta... am aruncat spini în cari să
mă înțep... am căutat să rușinez pe al-
ții și singur m'am rușinat Și poate nu
faceam aceasta, dacă nu mă lăsam
influențat de oamenii (bapțiști), cari
nu pot suferi azi lucrarea Duhului
Sfânt... întrucât menirea ei e... să
dea toate la lumină“.

Multe va ști d-l Gașpar să spună
din cele întunecate ale bapțiștilor!!!

Dar acum s'a început dihonnia și
între penticostaliști. Centrul lor e în
Brăila; acolo s'au raliat și Gheorghe
Bradin din Păuliș (Arad) și Alexandru
Isbașa din Birchiș (jud. Severin-Bănat)
și Eugen Bodor din Burdujeni Str.
Gărei No. 417 (Suceava) cu Ioan
Bododea, scriind foaia lor: „*Glasul
Adevărului*“ și „*Știința Sfinților*“.
Acest grup de conducători a început
să excomunică din adunări pe cei de

cari se tem că ar avea prea mult „Duh Sfânt“. — Astfel a fost excomunicat din adunarea dela Cuvin (Araç) chiar șef-predicatorul Vasile Seme-nașcu și Sida Semenășcu, cari țin acum adunări separate.

Tremurările pentecostaliștilor le explicăm așa că diferiți păcătoși, sub impresia multor păcate și fiind plini de boli, cad în spasmi și auzând pe cei ce se roagă tare, tresar și tremură. Așa ne explicăm și secta Hlăștilor și a Inochentiștilor. Despre cauzele spasmurilor vom trata mai lămurit la secta Inochentistă.

Spre a cunoaște opinia publică primejdia acestei secte și mai bine, dăm următoarele amănunte despre cele ce se petrec în adunările sectei. Iată relatările unui martor ocular, preotul Emil Căpitan din Gașa:

În ziua de 31 August a. c. orele 9 a. m. am intrat — însoțit de pri-

marul comunal — în capiștea penti-costaliștilor din Caporal Alexa (jud. Arad). De capiște servește grajdul predicatorului Ilie Comloșan. Se află în interiorul curții și așa dela stradă nu se poate observa. Când am intrat în capiște, penticostaliștii erau la „rugăciunea în comun“. Nu pot găsi cuvinte potrivite, cari să poată reda fidel icoana celor văzute și auzite acolo. Încă de afară, dela o distanță respectabilă de capiște, urechile ne-au fost isbite de un șgomot infernal, cum nu mai auzisem până atunci nici odată. Era o amestecare de limbi, împreună cu șipete asurzitoare, care ascultate de afară făceau impresia, că în capiște s'au luat la ceartă și la păruală cu mult mai mulți indivizi, decât acei pe cari i-am găsit rugându-se într'un fel atât de neobișnuit.

1. Astfel puturăm întra, aproape fără să fim observați de cei din lăuntru.

La catedră nu era nimeni. În jurul catedrei erau așezați, pe bănci, băieți și fete de toate vârstele. Adulții ocupau, după sex, locurile din fața catedrei, unii deadreapta, spre răsărit, iar cei mai mulți se rugau cu fața spre miază-noapte, unde era așezată și catedra. Fiecare se ruga separat, fiecare în altă limbă, nizuindu-se fiecare să strige pe un ton mai ridicat decât vecinul său. În mijloc îngenunchia un bărbat, care avea mâinile împreunate deasupra capului, frângându-le și făcându-le să tremure din ce în ce tot mai tare. Cu cât tremura acesta mai tare, cu atât devenea rugăciunea mai agitată și zgomotul cu atât mai puternic. Iar când acel individ a început să tremure și să bată din palme cu toată puterea, zgomotul din capiște a devenit deadreptul asurzitor. S'a mai aruncat apoi și al doilea bărbat la pământ, tremurând la fel cu cel

dintâiu. Băieții și fetele aduși de părinții lor la capiște, erau nevoiți să vadă și să audă toate acestea. Stăteau buimăciți și zăpăciți, la locurile lor, plângând în hohote — de groază și de spaimă.

2. După 30—40 minute, la comandă, zgomotul a încetat, iar lumea de acolo, din extazul cel mai asurzitor, a devenit deodată liniștită. Mai marele capiștei, individul Ilie Comloșan, urcă catedra și îngenunchind, cu fața spre miază-noapte, toată adunarea cântă „unisono“ din cartea de cântări „Harfa bisericilor lui Dumnezeu“ colecția de cântări spirituale pentru biserica lui Dumnezeu de rit apostolic. Editura revistei „Cuvântul adevărului“ Brăilița 1930.

Cartea este împărțită în cântări numerotate, iar cântările în versete, urmând după fiecare verset un fel de refren, numit acolo „cor“. Versetul e

celit înainte de cel mai mare, iar adunarea cântă versetul împreună cu refrenul. S'au cântat 3 cântări în felul acesta, dar cu un accent atât de imposibil și atât de neromânesc, încât la început am crezut că-i aud cântând în „limbi“.

3. Mai marele anunță, că 2 suflete inspirate se roagă. Poporul răspunde: da, da, ah, ah, iar unii plâng. Se ridică cel dintâi și se roagă — românește — către „Spiritul Sfânt“ zicând cam aceasta: Oh caută spre noi și ne cercetează! Din sfântul tău Spirit ne călăuzește și în dimineața aceasta, să putem asculta cuvintele tale. Numai pe tine te avem ajutor, tu ești lumina. Amin.

Ilie Comloșan se întoarce cu fața spre adunare, apoi binecuvântă pe toți cari au intrat în locul acela.

Se ridică apoi al doilea *suflet* inspirat și se roagă Mântuitorului Hristos

zicând: Tu care primești rugăciunile de pocăință ale păcătoșilor, Tu cel ce știi neputințele noastre, ajută-ne să putem *fi lumină în acest întunerec*. Vino Isuse, descopere adevărul, Aliluia.

4. Urmează o cântare „solo“ într'o limbă neînțeleasă. Ilie Comloșan începe să vorbească tot într'o limbă neînțeleasă, spunând cam următoarele: *al ali ștu fordesten. Var en kiku em-pitene. Valad kete teșnejug...*

O fetiță mai cântă o cântare în aceeași limbă neînțeleasă, iar publicul plânge.

Se ridică apoi un individ, rugându-se către Spiritul Sfânt, cam în felul următor: *Aliluia, Aliluia, Aliluia. Mântuit să fie Doamne, tordili und zu veite getrebes, care să nu ne uiți pe noi. Cel ce nu cauși în fața oamenilor, alegeși azi pe cei ce sunt hotărâți. Amin.*

5. Urmează apoi 4 cântări după caplăpodul dela pct. 3.

6. La ordin lumea șade. Urmează predica, care începe cam asifel: Dumnezeu a voit să facă pe om onoarea Sa pe acest pământ. Omul nu putea fi alta, decât onoarea lui Dumnezeu. Să ascultăm de Dumnezeu. Din cărțile lui Moisi vedem pedepsirea Izrailitenilor cu cei 40 ani de rătăcire în pustie, pentru păcatele lor. Provoacăndu-se apoi la ev. Ioan I. 12—13, spune că omul cel nou e îmbrăcat în firea cea nouă spirituală. Prin aceasta se omoară din el firea pământescă. Se naște în el omul după voia lui Dumnezeu. Trece apoi la învățăturile Mântuitorului care propagă o viață nouă, pe care El o și arată cum trebuie trăită.

7. Se începe apoi „ORA BIBLICĂ“.

Cap. V.

DARBIȘTII

sau

**Adunările creștinilor după Evan-
ghelie.**

Oprită cu ordinul Nr. 28228 din 1928 al M. Cultelor

Aderenții acestei secte se mai numesc și *Adunările fraților creștini* sau *Evangheliști* sau creștini liberi după *Evanghelie*. Li mai putem *numi* și *Darbiști*, după numele întemeietorului lor John Nelson Darby. Acesta s'a născut în Londra la anul 1800. A fost avocat, iar apoi studiind teologia, a devenit preot anglican. Dar în anul 1828 a părăsit anglicanismul și s'a asociat cu frații creștini din orașul Plymouth, cari nu părăsiseră biserica

anglicană, dar o criticau mai ales în legătură cu Sf. Cuminecătură. El s'a desfăcut însă de frații din Plymouth și după anul 1837 fondă în Elveția chiar și un seminar și o adunare de creștini, cari își ziceau frați. Aici în Elveția darbismul a cucerit teren și în anul 1882 (când Darby a murit) avea deja 75 comunități.¹⁾

Din Elveția au adus apoi niște streini această sectă la noi în țară, în vechiul regat, predicatorul șef Francisc Berney, care avea și o revistă în București Strada Teilor 82 sub titlul: „La Réunion des Croyants pour le Culte“. De observat este că în Ardeal secta a fost adusă din Germania de Victor Kolle și Krauss prin anul 1910, — căci și în Germania a pătruns doctrina lui Darby având chiar comunități puternice încă din anul 1855. Însă și Berney, care mai târziu a fost expulzat, a în-

---

¹⁾ Algermissen: op. cit. p. 697.

ființat în Ardeal un nucleu și anume în Brașov cu concursul ginerelui său Frantz Stückemann, încă înainte de războiu.

Deci rămâne stabilit că Creștinii după Evanghelie sunt *darbyști*. Cum s'a lățit secta la noi după războiu prin Grigorie Constantinescu și alții, nu aparține lucrării noastre. Atâta totuși trebuie să amintim că secta este azi desbinată în două din cauza că un predicator cu numele Bodor nu a luat în căsătorie pe misionara elvețiană Nicolet, iar șeful Constantinescu a fost dimis din șefie, pe motivul că era învinuit de nereguli în manauarea banilor primiți pentru propagandă.¹⁾ Dumnezeu știe ce este adevărat din aceste svonuri; fapt este că d-l Constantinescu conduce acum comunitatea din Str. Palade 97 din București.

El este acum disident și are or-

---

¹⁾ Grigorie Leu: op. cit. p. 94.

ganizație separată, iar elvețianul Perret conduce comunitatea veche din București. În București apare acum și revista lor: „*Viața și Lumina*.”

Secta are aderenți în mitropolia Moldovei (Prilepca, Verești, Salcea, Iași, apoi în Pătrăuți (Bucovina), câțiva în Bârlad (Huși), Albești (jud. Fălciu) și câțiva în jud. Roman, apoi în Cisnădie, Sibiu, Brașov, București, Ploești etc. Este oprită cu ordinul Nr. 28228/1928 al Ministerului de Culte.

Deosebirea între Evangheliști și ortodocși.

Unii cred că această sectă are numai ideea fundamentală de a considera pe cel convertit și renăscut ca și cum nu ar mai putea păcătui.¹⁾ Secta crede acest lucru, dar să se țină seama că ea se deosebește de ortodocși:

---

¹⁾ Pr. A. Constantinescu : op. cit. p. 150—151.

1. În toate punctele în cari se deosebesc baptiștii de ortodocși. Aceste puncte se pot vedea la secta baptistă în număr de 20. Pe lângă acestea Evangheliștii se mai deosebesc de ortodocși în următoarele puncte principale.

2. Ei spun că Hristos ar fi înființat oficii bisericești numai pentru timpul apostolic și deoarece (zic ei) biserica înființată de Hristos azi nu mai este, trebuie ca creștinii adevărați să formeze adunările pentru rugăciune și frângerea pâinii.¹⁾

3. Botezul, în unele adunări (ca la englezi) este lăsat la discreția părinților, să se facă sau nu.

4. Pentru Cina Domnului ei nu se pregătesc cu pocăință (cum se pregătesc chiar și baptiștii), căci o asemenea pregătire ar turbura solemn-

---

¹⁾ Algermissen: v. c. p. 697.

tatea sărbării de laudă, a lui Dumnezeu, *cum numesc ei Cina lor*, pe care o ia unul dela altul, deci nu au împărțitor separat ca bapțiști.

5. Bolnavii nu pot lua Cina Domnului.

6. Nu admit organizație centrală.

7. Spun că ar fi trei ceriuri: a) cel dintâi ar fi nourii și zarea albastră (atmosfera); b) al doilea sunt stelele; c) al treilea este raiul lui Dumnezeu, (II. Cor. 12 și Efes. 4 v. 10).

8. Ei spun că ar fi patru judecăți, iar nu două cum zicem noi (aici ei se deosibesc și de bapțiști, cari au numai judecata universală);

a) judecata celor credincioși ar avea loc în ceriuri, cu mult înainte de judecarea păcătoșilor (I. Tes. 4 v. 13 și 18, II. Tes. 1 vers. 6—10). Mai ales pe vers 10 din Epist. II. Tes. cap. 1 se razimă ei, zicând că *cei răi vor fi judecați în urmă*.

b) la judecata a doua va judeca Iisus pe cei aflați în viață la venirea Sa a doua. Iisus la venirea a doua va despărți pe cei buni de cei răi, va împărți bunurile în mod egal între oameni (*comunism*) și va așeza împărăție de o mie de ani (*milenism*).

c) după trecerea mieii de ani va judeca pe cei răi, cari nici în timpul celor o mie de ani nu s'au purtat bine; d) judecarea îngerilor răi ar fi judecata a patra.

9. Ei spun că la venirea a doua a Domnului Evreii se vor converti în număr mare la creștinism și vor primi din averile împărțite în mod egal.

Cum vedem secta trebuia să fie oprită, răspândind idei comuniste, iar pe lângă aceasta ne având organizație centrală, nici un predicator nu ia răspundere pentru alții, așa că secta neavând unitate nici de doctrină, nici de organizare, nu prezintă garanții de

supunere legilor statului. De altcun specialistul german Algermissen spune că ei consideră cultura profană, economia și statul ca unelte ale Satanei.¹⁾

---

¹⁾ Algermissen : op. cit. p. 698.

Cap. VI.

NAZARENII SAU POCAIȚII.

Nazarenismul are pretenția de a învăța și face ca și Iisus din Nazaret, de aici *numirea*. Intemeietorul prim este Iacob Wirz, țesător în Elveția. El învătă că împărăția lui Dumnezeu pe pământ are trei epoci: 1. Epoca Tatălui până la Iisus; 2. epoca Fiului până la 22 Febr. 1826, când urmează epoca Duhului căci (după spusele lui Wirz) Dumnezeu a lăsat asupra lui Wirz duhul preoțesc al lui Melhisedec, ca să întemeieze o biserică neîntinată, căci toate celelalte ar fi fost păcătoase. El credea numai în o persoană divină și explica rațional moartea Domnului ca și Înălțarea Lui.¹⁾ Doctrina

¹⁾ Algermissen: op. cit. p. 546.

lui Wirz fu străbătută și de a lui Samuel Fröhlich, un păcătos ordinar, care ajutat de o societate misionară engleză, a străbătut Elveția, combătând preoțimea oficială. El spunea că: „biserica externă a devenit servitoarea și concubina ieftină a Statului, cochetează cu el, dela el primește plată, iar aceleia care nu voiește să-și mânjească conștiința cu cochetăria aceasta îi de-trage plata“.²⁾

Deosebirea între nazareni și ortodocși.

1. Toate deosebirile dintre bapțiști și ortodocși există și între nazareni și ortodocși.

2. Intre altele deosebiri mai este și aceea că ei după botez (așa spun) nu mai pot păcătui.

3. Au două categorii de credincioși:
a) prietenii și prietenele, cari au plăcerea de a se mântui prin noua învă-

---

²⁾ Nazarenismul trad. de Dimitrievici p. 53.

țatură, dar încă nu sunt botezați și b) frații și surorile, adică cei botezați, cari se tutuesc unul pe altul.

4. Nu au nici un fel de sărbătoare, nici cele trei sărbători baptiste nule au.

5. Declară pe față că: „Nu recunoaștem alt stăpân, afară de Hristos... și nici un alt judecător afară de cuvântul lui Dumnezeu; în general, nu recunoaștem nici o lege în ceea ce privește faptele noastre și n'avem să răspundem decât numai înaintea lui Dumnezeu”.³⁾ Deci ei nu respectă, cum respectăm noi porunca de a da: „Cezarului ce este al Cezarului” (Mat. 22 v. 21).

6. În consecință nu admit jurământ, căci zic ei, cel pocăit e fără păcat și trebuie crezută simpla lui făgăduință.

7. Mărturisirea lor de credință adresată Ministerului de Culte în anul

---

³⁾ Citat după Nazarenismul.

1920 declară că ei curăță arma, dar la războiu nu se duc, căci ei nu ucid oameni.

8. Biserica ortodoxă, după cum zic nazarenii, ar fi locașul lui Anticrist, clopotul ar fi: „taurul Vasanului“ iar sf. Potir ar fi: pocal „diavolesc“.

9. Toate instituțiile publice, deci și școala este locașul lui Antihrist. Copii deci nu trebuiesc instruiți, căci și așa vine botezul, când toți cei botezați ajung la fericirea raiului și nu mai pot păcătui, prin urmare școala n'are nici un rost.

10. Ei cred în apropiata a doua venire a Domnului.

11. Cred ca adventiștii și mileniștii, în împărăția de o mie de ani.

12. Sunt rigoriști în ce privește jocurile, fumatul și beutura. Nu le admit cu nici un preț.

13. Nu au predicatori aleși, cum au

bapțiștii, ci fiecare vorbește spunând, că e luminat de Duhul Sfânt.

14. Nu rostesc rugăciuni, tip, ci cântă din „Harfa Sionului“ (cartealor de cântări) și tălmăcesc din Biblie.

Pușini nazareni mai sunt la noi în țară, în jurul Aradului (Ileana, Nădlac, Șeitin), Lugoj (Severin), Caransebeș, Pesac, Belfir (Bihor), Izvin, Bazoș (Timiș-Torontal) etc. Casele lor să rămână închise și peste douăzeci de ani nu va mai fi nici un nazarean în România.

Cap. VII.

ADVENTIȘTII VECHI

sau recunoscuți, numiți

Adventiștii de ziua a șaptea.

Numirea sectei vine dela învățătura lor principală: că Hristos va veni cât mai curând a doua oară pe pământ. Cum în limba latina venirea sau sosirea se chiamă adventus, ei au primit numele de adventiști.

Secta există abia *din anul 1831*, căci atunci a pășit cu ea moșierul Miller Villiam, născut în 1782. Miller a fost și predicator baptist. El a pornit dela Daniil cap. 8 v. 14: „până vor trece 2300 seri și dimineți; apoi sfântul locaș va fi curățit“. Locul se referă la locașul (templul) din Ierusa-

lim, dar Miller a zis că această curățire ar însemna curățirea lumii prin foc la venirea Domnului. În anul 457 î. H. s'a dat porunca pentru reclădirea templului, deci el a luat anul 457 ca punct de mănecare și a numărat 2300 ani (căci zicea el că zilele dela Daniil sunt zile profetice.) A ajuns astfel la anul 1843 și a zis că în anul acesta va veni Hristos. Dar s'a înșelat, profecția s'a mai repetat zadarnic, dar azi adventiștii nu mai dau an precis, ci spun că suntem ultima generație, care va vedea pe Hristos.

Adventismul în Germania s'a introdus în anul 1867; iar în România la anul 1870 prin polonezul Mihael Czechowchy, care a fost preot catolic. Nu ne interesează aici istoricul, căci l-am făcut pe larg în lucrarea: „Noua Călăuză”. (De observat, că am dat cel dintâi istoricul tuturor sectelor din România, fiind complectat prin lucră-

rile P. Sf. Grigorie Leu și pr. Constanținescu.

De când au început adventiștii să țină Sâmbăta?

Din 1844, când o baptistă sâmbătară din New-York (R. Preston) a venit la adventiștii din Washington și le-a arătat că ei, cei din New-York, deși sunt bapțiști, țin Sâmbăta. Ideea a fost sprijinită de căpitanul Iosif Bates iar apoi de *Elena White*.

În România ar fi azi circa 7700 adventiști cu 290 case de rugăciune și 65 predicatori. Adventiștii sunt desbinați în două ramuri (căci unii sunt reformați), dar să știm că nu atât deosebiri de principii îi deosebesc cât mai mulți chestiile personale. Adventiștii vechi au fost mai isteți și au scos din Mărturisirea lor de Credință tot ceea ce putea fi suspect din punct de vedere al siguranței statului. *Astfel au obținut libertatea întrunirilor, asi-*

gurată mai în urmă prin dicisia Ministerului de Culte Nr. 24536 din 29 Mai 1928.

Că unde poate duce și propaganda adventiștilor recunoscuți, cităm din scrisul actualului secretar general al adventiștilor Ștefan Demetrescu, tipărit în revista lor: „Semnele Timpului“ din anul 1911: „Pavel nu zice că ar fi venit înaintea oamenilor numai în Biserică, îmbrăcat în odăjdii și cu patrafirul după gât, cădelnițând și boșcorodind cetanii neînțelese în liturghisiri sau pierzând conace cu rugăciuni lungi pentru morți, acatiste, parastase și sărindare“ (p. 134)¹⁾.

Acelaș domn la pag. 135 zice: „Slăbirea credinței în asemenea împrejurări apare ca o urmare firească, acolo unde credința nu cunoaște ceva mai mult decât Biserică, popă, epis-

¹⁾ Citat după cartea: „Cine sunt și ce urmăresc adventiștii“ de C. Ouatu. 1930 p. 140.

cop, mitropolit“ (după Ouatu op. cit. p. 141). Tot el zice: „Tendința aceasta spre o sfințire artificială, arogantă și farizeică, necerută de Dumnezeu; neînvățată de Evanghelie, contrară lui Hristos și contrară vieții. Acesta este *marele păcat al Bisericii de stat creștine...*“ (citat după Ouatu p. 140).

În cartea lor: „Acte și Memorii“ tipărită în 1928 declară la pag. 17: „*Noi nu răspundem de credința altora*“ !!! Dar atunci șefii adventiști de ce organizează pe alți adventiști și intervin pentru ei?

Fostul adventist Constantin Ouatu în cartea sa: „Cine sunt și ce urmăresc adventiștii“ la p. 137 arată că în timpul războiului mondial mai mulți adventiști ar fi părăsit: „*tunul în Moldova și au fugit*“.

Adventistul Solomon Sadoveschi din reg. 3 artilerie a fost judecat de Consiliul de Războiu al Corp. II. Armată

pe ziua de 10 Nov. 1929, pe motivul ca n'a voit: „să tragă cu arma la tragere“ spunând că așa va face și în caz de războiu. (Ouatu p. 137).

Tot dl. Ouatu arată că banii adventiștilor au fost subscriși la împrumutul de războiu german și din cauza aceasta s'a produs mișcarea de reformă, care a dat pe față adevăratul crez adventist, refuzul serviciului militar (Ouatu p. 132).

Organizațiile adventiste streine se amestecă în chestiile interne ale celor dela noi (Ouatu: o. c. p. 32). O mulțime de sume adunate pe la adunări trec peste graniță pentru susținerea centrelor din Elveția, Germania (Ouatu o. c. p. 135).

Uniunea adventiștilor recunoscuți a pierdut pe fostul ei președinte Petre Paulini, care, în urma unor neînțelegeri interne, a plecat în Germania.

Predicatorul Bauer, președintele

„conferinței“ Muntenia și conducător de seamă al adventiștilor lui Paulini și Ștefănescu, — în casa de rugăciune din Popa Tatu 38 — a insultat religia ortodoxă prin filme. A primit un an închisoare și 50.000 lei amendă. Adventiștii uniunii au cheltuit o mulțime de bani cu procesul lui Bauer.

Astăzi la noi în țară adventiștii vechi sau unioniști (organizați în Uniune) au următoarele persoane la conducere:

1. P. Păunescu (fost maior) ca președinte, deși dl Ouatu spune că ar fi Daniel Wall.
2. Ioan Bauer,
3. Chesel (pt. Ardeal),
4. P. Herman pt. Bănat,
5. Gaede, directorul seminarului adventist din Sânt-Martin Târnava Mică),
6. Drezen, directorul Casei de editură „Cuvântul Evangheliei“, autorizată de Tribunalul Ilfov în anul 1920.

Revista „Semnele Timpului“ apare și azi. De prezent e un mare proces în curs între adventiștii Uniunii sau

cei vechi și fostul adventist C. Ouatu, care i-a acuzat cu o mulțime de lucruri.

La conferința adventistă din 7 Sept. 1930 ținută în Timișoara a participat englezul Steen Rasmussen din Berna și Kenneth Meyers din Washington.

Atrag aici atenția autorităților noastre asupra unei cărți foarte primejdioase a adventiștilor. E vorba de cartea: „Timpul nostru în lumina profețiilor“ apărută în traducerea lui Ștefan Demetrescu după originalul adventistului german W. A. Spicer.

Dl Demetrescu în prefață la pag. 8 își bate joc de „superstițiile moștenite de legea strămoșească“ și vine apoi cu legea adventistă, care nu se ocupă cu credința, ci direct cu politica în așa fel că face proorociile cele mai subversive. Intemeiată pe Daniil 1 și Apoc. 16 cartea aceasta prezice că Turcii vor ocupa Ierusalimul și a-

poi uneltele lui Satan, împărații lumii, vor da la Armaghedon cea mai cumplită și cea din urmă bătălie a lumii, a cărei urmare va fi căderea tuturor tronurilor!!!¹⁾ Este direct inadmisibil să se tolereze ca sub mască religioasă să se vorbească de regi ca agenți satanici, cari vor fi distruși, pentruca Evreii să domnească apoi o mie de ani cu Hristos!!! Noroc că regatul mărit al României este ridicat de ortodocși, căci altcum proorocia adventistă l-ar da repede gata. Doar bătălia dela Armaghedon este aproape ca și sfârșitul lumii după adventiști!!!

Să nu uităm că pe această scumpete a tiparului cartea adventistă, având 335 pagini, a apărut în forma cea mai luxoasă!!! O altă carte nouă adventistă este: „In umbra marilor evenimente” și Parabolele Dlui Hristos.

---

¹⁾ Vezi cartea: „Timpul nostru în lumina profetilor” p. 308, 309, 310, 311.

Deosebirea între adventiștii vechi recunoscuți și ortodocși.

1. Toate deosebirile dintre bapțiști și ortodocși se referă și la adventiști, cu excepția punctului 12, referitor la judecată, unde adventiștii, — cum vom vedea mai jos, — au altă părere. Alte deosebiri sunt:

2. Invățătura lor greșită este că întemeiați pe Apocalipsul lui Ioan 20 v. 4 susțin că Hristos va veni în curând ca să întemeieze cu dreptii (cari ar fi numai adventiștii) o împărăție de o mie de ani. Noi ortodocșii întemeiați pe Matei 25 (31—32), Ioan 5 (v. 27—29 etc.) și alte locuri credem, cum zice și Simbolul credinței, că Iisus va veni să judece viii și morții iar nu pentru împărăția de o mie de ani. Cuvintele despre această împărăție sunt simbolice, însemnând durata fericirii vecinice, în care cei dreapți intră îndată după moarte.

3. Adventiștii cred în două învieri și anume, una a dreptilor la începutul miei de ani și a păcătoșilor la sfârșitul miei de ani. Se bazează pe Apoc. 20 v. 5 etc. Dar noi răsămându-ne pe Ioan 5 v. 27—29 și Mat. 25 v. 46 etc. zicem că este o singură înviere pentru toți.

4. Adventiștii admițând două învieri, admit și două judecași zicând că cei drepți vor fi judecași la începutul mileniului, iar după sfârșitul miei de ani vor fi judecași cei păcătoși.

Dar noi ortodocșii răspundem cu Matei 16 v. 21 unde se spune că Domnul va veni să răsplătească fiecăruia după faptele lui. Nu stă că răsplătirea celor drepți ar fi cu o mie de ani mai de vreme. *Ba, cetind Mat. 25 v. 41, vedem că judecata păcătoșilor urmează îndată pe a celor drepți.*

5. Adventiștii învață că noi suntem ultima generație care va vedea pe

Domnul venind a doua oară. Noi ortodocșii nu știm când va veni Domnul, căci citim la Mat. 24. v. 42: „Prievghiați că nu știți în care ceas Domnul vostru va veni“.

6. Despre domnia lui Antihrist susțin ei că ar fi durat dela 538 până la 1798 prin domnia papilor din Roma, dar atunci domnia lui Antihrist ar dura 1260 ani iar noi ortodocșii zicem că încă n'a venit acea domnie, care va dura trei ani și jumătate.

7. Ei spun că morții nu știu nimic după moarte (Eclesiast 9 v. 5). Dar noi zicem că chiar Eclesiastul la cap. 12 v. 7 spune că duhul se întoarce la Dumnezeu, deci trebuie să admitem nemurirea sufletelor, căci advențiștii o neagă.

8. Spunând că sufletul nu este nemuritor ei neagă și iadul și chinurile vecinice. Dar rău spun ei, căci până și Virgil în Aeneida, și Ovid în Me-

tamorfose descriu chinurile iadului. În Iliada lui Homer cap. 8 v. 14 citim despre iad. Plato vorbește de chinurile vecinice ale Tartarului.¹⁾ La Iov 10 v. 11 citim despre șeol, ca loc al întunerecului chinuitor; păcătoșii ajung în șeol (I. Moisi 17 v. 14; IV. Moise 16 v. 28). Patriarhul Iacob zice că întristat va merge la fiul său în șeol (I. M. 37 v. 35). Dacă șeol ar însemna numai groapă, — cum zic adventiștii, — ar fi un non senz. Căci Iacob nu cunoștea groapa fiului său Iosif, deci nu putea dori să ajungă în groapă la el și acolo să nu mai știe nimic. „Șeol“ este deci locul după moarte. Că chinurile sunt vecinice avem locuri multe: „Isaia 33 v. 14; Daniil 2 v. 2; Ieremia 51 v. 39; Marcu 9 v. 42—47, Matei 25 v. 41 și 46. Pavel vorbește de pierzare vecinică

---

¹⁾ Dr. Busch: op. cit. p. 259.

dela fața lui Dumnezeu (I Tes. 1 v. 8—9).

9. Advențiștii serbează Sâmbăta. Dar noi zicem că Duminica a înviat Domnul, și în zi de Duminică li-s'a arătat Apostolilor. (Ioan 20 v. 19). Aici Toma a lipsit, și după opt zile iarăși s'a arătat Apostolilor, fiind și Toma acolo (Ioan 20 v. 26). Cuvintele iarăși arată că tot la opt zile s'a arătat Domnul ca și la prima arătare, deci tot Duminica. Duminica se săvârșia frângerea pâinei (Ap. 20 v. 7). Sâmbăta o țineau Evreii pentru aducerea aminte că au scăpat de Faraon (V. Moise 5 v. 15). Era numai pentru Evrei (II. Moisi 31 v. 16—17) vezi și Colos. 2 cap. 2 v. 16—17 etc.

10. Advențiștii țin aproape toată legea vechiului Testament, că și azi creștinii ar fi sub legea lui Moisi, dar noi învățăm că: legea prin Moise s'a dat, dar harul și adevărul prin Iisus

**Hristos a venit (Ioan I. v. 17). A se
vedea și Romani 10 v. 4 apoi Galat.
4 v. 5. Efes. 2 v. 15. Rom. 7 v. 4.
11. Nu mănâncă carne de porc.
12. Nu beau vin fermentat.**

Cap. VIII.

ADVENTIȘTII REFORMIȘTI (noui) sau redeșteptați sau nerecunoscuți.

Aderenții acestei secte sunt egali în credință cu adventiștii din capitolul precedent, cu cei recunoscuți însă au deosebirea că ei declară pe față că nu depun jurământul și nu prind arma. Ei deci sunt opriți a se întruni în adunări în România. Reformiștii mai sunt și împotriva căsătoriei. În broșura lor: «Redeșteptare și reformațiune între adventiștii de ziua a șaptea» declară că ei nu prind arma (pag. 31) și spun că Hristos a fost crucificat, fiindcă nu prindea arma (Ioan 11 v. 47—48).

Reforma sau redeșteptarea aceasta își are origina în America. Acolo, după moartea marelui profetese adventiste Elena, Withe s'a

ivit în anul 1916 adventista Rowen, care a pretins că Mântuitorul i-s'a arătat în vis și i-a spus că adevărații creștini nu trebuie să prindă arma și să nu ajute statele în planurile lor. Astfel a ajuns mișcarea în Germania prin Hermas, Kersting, Dörschler, Otto Welp și alții. În timpul războiului mondial un soldat cu numele Kremer, căsătorindu-se cu o germană reformistă, a adus adventismul reformist și în părțile locuite de Români. După războiu reformismul se lățește prin dezertorul Ursan din Murgeanca (Brăila), Ioan Florea din Ardeal, Alexandru Freiburger, Mihail Anulo.

Secta are foaia «Păzitorul Adevărului», are sediul în București Strada Mincu 43. Actualii conducători ai mișcării sunt Ghiță Manea din Putineiu jud. Teleorman și D. Nicolici din Sângeorgiul de Pădure (jud. Murăș), și Mihai Streza (de lângă Făgăraș), care predică în București, Strada Hagi-Ghiță 88.

Cap. IX.

STUDENȚII BIBLIEI, NUMIȚI ȘI MI- LENIȘTI SAU RUSSELLIȘTI.

Secta aceasta este cea mai apropiată de secta adventiștilor. Intemeietorul ei a fost comerciantul american Carol Tase Russell, născut în Pittsburg, statul Pennsylvania la anul 1852. Părinții lui trecuseră din Irlanda în America și au crescut pe fiul lor în ideile religioase ale bisericii presbiteriane, care profesează predestinația rigoristă alui Calvin. Intr'o seară trecea pe străzile orașului Allegheny și văzând multă lumină într'o casă intra acolo. Erau adventiștii unei adunări, unde predica Ionas Wendell. Acolo cunoscuse Russell că iadul nu ar exista, că Hristos ar veni în curând să așeze împărăția de o mie de ani și găsi că aceste învățături ar fi în conformitate cu Biblia.

El se credea dotat cu darul de a explica Biblia ca nimeni altul. In anul 1872 înființă un cerc al studenților de Biblie. Deci **anul 1872 este anul întemeierii solemne** a sectei. Dela 1876 până la 1879 a stat în strânsă legătură cu redactorul adventist Barbour, dela care a luat ideea că în 1874 Hristos a venit a doua oară. Firește adventiștii s'au amăgit, căci nu vedeau pe Hristos corporal, dar Russell a explicat așa: a venit Hristos, dar numai în „**duh**“.

Russell făcea calculul anului 1874 în modul următor: In anul 625 înainte de Hristos s'ar fi ținut ultimul an jubilar. Dar mileniul este marele an jubilar, deci de 50 ori 50 de ani trebuie să treacă spre a se începe mileniul. Ori, atunci ajungem la anul 1875, căci dela 625 trebuie să treacă 2500 ani. Dar după calcul evreesc nu anul 1875 este începutul, ci 1 Octombrie 1874.

Russell mai are un calcul: Cele 6 zile ale creațiunii ar însemna 6000 de ani ai istoriei omenirii, căci la Dumnezeu o mie de

ani este ca o zi. Șase mii de ani trebuie deci oamenii să lucreze și apoi vine mileniul. Russell zice că Adam a căzut în păcat în anul 4126, deci dela anul acesta numărând șase mii de ani ajungem tot la anul 1874.

Russell susține deci că în 1874 a venit deja Hristos pentru a doua oară. Și deoarece de când Hristos era de 30 de ani a pierit timpul Judeilor, însă totuși numai după 40 ani a căzut poporul evreesc în sclăvia Romanilor, trebuie să mai treacă 40 ani ca să înceapă mileniul, deci $1874 + 40 = 1914$. Mileniștii zic: în 1914 a început mileniul, care va dura până în 2914.

După Russell lumea se împarte în trei epoci mari după planul de mântuire al lui Dumnezeu. Epoca primă ar fi durat dela creațiune până la potop. A doua durează dela potop până în 1914, în care timp Satan este stăpânul lumii. Dar și epoca a doua se împarte în trei perioade: *a)* dela potop până la nărtarea lui Iacob, *b)* timpul Jidovilor dela Iacob până la moartea lui Iisus

și c) timpul creștin dela Învierea Domnului până la 1914.

Epoca a treia durează dela 1914 până la 2914, când va avea loc un pământ nou și un cer nou.

În anul 1881 a înființat Russell o societate Biblică și de Tratat. A angajat 70 persoane, cari să-i răspândească scrierile în lume. Mai apoi a angajat 700 persoane. Revista lui: „*Cercetătorii Scripturii*“ apărea anual în 50 milioane exemplare.¹⁾

Russell spune că fiecare zi a creațiunii este de șaptemii de ani, deci lumea ar avea o vechime de 49.000 ani.²⁾

El a murit în 1916, urmându-i I. R. Rutherford. *101 automobile l-au însoțit la cimitir.*

Deosebirea între ortodocși și mileniști.

1. Dumnezeu — după Russeliști (ca și după mormoni) — este o ființă în trup, dar noi ortodocșii spunem că Dumnezeu este

---

¹⁾ Algermissen: op. cit. p. 766.

²⁾ Episcop Grigorie. Noua Călăuză p. 86.

Duh (Ioan 4 v. 23 și urm.). Dacă Dumnezeu este corp, atunci nu, poate să fie Existența însăși, fără început și fără sfârșit. La Eșire 3 v. 74 zice: «Eu sunt, cel ce sunt».

Deci Studenții Bibliei coboară majestatea divină când atribue trup lui Dumnezeu, cum face Russel în scrierea lui «Studii în Scripturi» — tradusă și în românește.

2. Mileniștii neagă Sf. Treime (ca mormonii și ca secta știința Creștină). Noi ortodocșii cântăm; «Pe Tatăl, Pe Fiul și pe Sf. Duh, Treimea cea de o ființă și nedespărțită» — Bunul creștin să citească la Luca 1 v. 35, Mat. 3 v. 13, Marcu 1 v. 9, Ioan c. 14—16, Mat. 28 v. 29; I Petru 1 v. 1; I Cor. 12 v. 4 etc.

3. Hristos ar fi numai o creatură a Tatălui, chiar mai mică decât îngerii în timpul șederii pe pământ. Deci russeliștii neagă dumnezeirea lui Iisus. Noi ortodocșii învățăm dumnezeirea lui Iisus ca Fiul lui Dumnezeu unul născut, carele din Tatăl s'a născut mai înainte de toți vecii.

«Iar cei ce erau în corabie venind s'au închinat lui ,zicând: «Cu adevărat Fiul lui Dumnezeu ești» Mat. 14 v. 33, vezi și Mat. 11 v. 27; Mat. 26 v. 63; Rom. 8 v. 32 etc. etc.

4. În scrierea «Harfa lui Dumnezeu» ei învață că Hristos pe pământ a fost numai ca om și la moartea pe Cruce a murit pentru totdeauna ca om. Așadară ei spun că la învierea lui Hristos nu s'a unit corpul cu sufletul, ci s'a produs o făptură nouă. Noi zicem că în Hristos dumnezeirea s'a unit cu omenirea în unitatea persoanei, într'o legătură internă, Dumnezeu adevărat și om adevărat. La moartea lui Iisus s'a despărțit sufletul lui omenesc nemuritor de trupul lui omenesc, care timp de trei zile a fost în mormânt. Cu sufletul Hristos a fost în iad la dreptii Vechiului Testament. A treia zi sufletul lui Hristos împreună cu Dumnezeirea s'a unit din nou cu trupul omenesc crucificat, dar cu un trup acum slăvit. — Vezi I Petru 3 v. 18.

5. Despre Sf. Duh spun că e numai o

energie a Tatălui. Vezi Ioan 14 v. 16 și Ioan 15 v. 26 de unde învățăm că Duhul Sfânt e persoană separată. Dealtcum la pct. 2 am arătat că există 3 persoane în o ființă.

6. În privința păcatului și a mântuirii ei învață că trebuia să împăce cineva pe Dumnezeu cu omul după căderea în păcat, dar împăcarea a făcut-o Iisus numai ca om desăvârșit, căci și cel dintâi om era desăvârșit. Noi zicem că a făcut împăcarea nu numai ca om, ci ca om-Dumnezeu, căci prin natura sa divină este în legătură cu Dumnezeu, iar prin cea omenească cu omul.

7. Ei învață că nu va fi o înviere obștească, ci că în anul 1925 ar fi înviaț Avram, Isac și Iacob și alți drepți ai vechiului T. spre a participa cu Evreii la ospățul lui Hristos. Iată calculul lor: Moisi în anul 1575 a poruncit Evreilor să lucreze pământul numai 6 ani iar al 7-lea an să-l lase necultivat. Deoarece tot la 50 de ani era an jubilar, ei înmulțesc acești ani cu

cei 70 ani dela Ieremia cap. 25 v. 11. Aceasta face 3500 ani, iar dela 1575 până la 1925 sunt tocmai 3500 ani.

Noi avem doctrina învierii obștești.

8. Mileniștii spun că Iisus a venit a doua oară în 1874. Noi spunem, că de ziua aceea nimeni nu știe, nici chiar îngerii din Cer. La Romani cap. 11 v. 11—15 vedem că prin lepădarea Evreilor au înviat la viață păgânii. Când deci și evreii se vor încreștina, atunci și mai mulți se vor mântui. ¹⁾ Numai după aceasta va veni Domnul.

9. Mileniștii spun că Iisus a venit și că începând din 1925 Iacob, Isaac, Avraam, Noe și alți Jidovi vor conduce împreună cu Hristos destinele omenirii până la anul 2914, când s'ar sfârși mia de ani. Noi ortodocșii spunem că aceasta este o curată hulire a celor sfinte ! Cum ? Chiar azi, când nici vorbă nu este ca Evreii să se încreștineze, chiar azi să propagi cu nerușinare, că totuși Ji-

---

¹⁾ „Bisping : Erklärung des Briefes an die Römer“ Münster 1870 p. 330—332.

dovii vor lua conducerea lumii, având în frunte pe Hristos?!!

Repetăm aici: Iisus va veni a două oară numai după încreștinarea Jidovilor. La Romani 11 v. 25—26 se vorbește de plinirea neamurilor și de mântuirea lui Israil. Plinirea neamurilor înseamnă încreștinarea tuturor păgânilor, deci Jidovii se vor converti când toți păgânii vor auzi Evanghelia. Deci nu are înțeles să fixeze anul 1925, care a trecut și nu vedem nici pe Noe, nici pe Avraam etc.

10. Mileniștii cred că Hristos începând cu anul 1914 a început să așeze împărăția de o mie de ani. Noi am arătat că scopul venirii Domnului este să judece lumea iar nu mileniul (vezi la adventiști).

11. Regii și eroii țărilor creștine sunt unelte ale lui Satan. În cartea lor «Un guvern de dorit» vorbesc că «reprezentanții vizibili ai lui Satana, cari sunt marii factori cârmuitoți de pe pământ, s'au compus totdeauna din trei elemente și anume din ma-

rea finanță, agregațiile politice și din ecle-
siasticismul cel necredincios».

Protestăm cu energie ca asemenea lucruri
să se răspândească prin broșuri mileniste.

12. Mileniștii nu cred în iad și muncile
vecinice, cum credem noi.

13. Nu cred în nemurirea sufletului, și în
distrugerea păcătoșilor.

14. Ei propagă comunismul spunând că
în timpul celor o mie de ani trebuie să se
împartă egal toate bunurile pământului,
dupăce mai întâi vor cădea tronurile.¹⁾

15. Nu admit jurământul și nici serviciul
militar.

16. Ei admit că oamenii vor fi puși din
nou la încercare spre a se putea mântui,
luând drepturi egale opincarul cu milionarul
(«*Ce spun scripturile despre iad*» pag. 35,
61, 63 și 64). Noi însă știm (Luca 20) că
după înviere oamenii nici se însoară, nici
se mărită, deci nu vor fi puși la încercare
nouă în scopul mântuirii.

---

¹⁾ Cartea lor: „Milioane, ce trăiesc acum nu vor
muri niciodată”. Brooklyn 1920 p. 75 etc.

«Vine noaptea când nimeni nu poate să mai lucreze» (Ioan 9 vers. 4).

17. Mileniștii se mai deosebesc de noi și în cele 20 puncte, în cari se deosebesc de noi bapțiștii, — afară de sărbători, căci mileniștii nu au nici o serbătoare.

18. Afară de acestea ei nu au judecata particulară, cum avem noi și nu au o singură înviere ca noi, ci două învieri.

Primejdia milenismului.

Am văzut și până acum chiar din punctele de deosebire dintre noi și mileniști că aceștia sunt foarte primejdioși, neadmițând jurământul și serviciul militar și spunând că statul este unealta Diavolului. Deci ei nici nu recunosc statul. În statele unite au fost opriți a se aduna în timpul războiului. În Germania și Elveția sunt opriți după războiu.¹⁾

Specialistul german Conrad Algermissen (catolic) zice: La o astfel de atitudine an-

---

¹⁾ Busch : op. cit. p. 94.

ticreștină și contra statului a acestei secte iudaico-liber cugetătoare-bolșevice, s'a raliat după războiu, mai ales în Elveția și Germania, o astfel de propagandă, care prezintă pe mileniști ca o adevărată plagă pentru țară și lepră spirituală pentru popor¹⁾. Ideea lor principală este de a vesti venirea unei revoluții. Revista lor «Studentii Bibliei» scria în 1920: «În scurt revoluție va veni, lumea întreagă terminându-se într'o anarhie teribilă și amarnică, care cumplit va răsturna și arunca toate Babiloniile, sistemele ecle-siastice, bisericesti și politice» (vol. IX p. 3). Cerul și pământul actual, zic ei — trebuie să arză cum a ars în Rusia, — ca să vină cer nou și pământ nou, adică o altă stare de lucruri în cele politice-sociale-economice²⁾.

Starea actuală a sectei mileniștilor în România.

Fostul învățător I. B. Sima (fost român unit) a răspândit secta în România după războiu venind din America. Cu revista

---

¹⁾ Algermissen: „Cristliche Sekten und Kirche Christi“ 1925 p. 284.

²⁾ Episcop Grigorie: Noua Călăuză pag. 91.

«Turnul de Veghere», cu revista Epoca de Aur, cu volume ca: Planul divin al vârstelor, Crearea Lumii, Harfa lui Dumnezeu, Foto Drama Creațiunii etc., a răspândit mult milenismul. Milioanele veneau des și Tipografia «Viața» din Cluj (Regina Maria 36) tipărea în milioane de exemplare broșurile mileniste.

Dar iată că uneltirile diavolului se dau pe față. În anul 1928 dl Ioan Sima, fost șef al mileniştilor, a refuzat să tipărească broșura revoluționară a lui Rutherford din America: «Liberarea Poporului» căci ea îndemna populația la revoltă. De aici a pornit desbinarea. Rutherford a trimis în țară pe evreii-creștini Dollinger și Balzereit ca să conducă secta, iar pe Sima îl dimitte din serviciu. Acești doi agenți fură arestați iar apoi liberați. Se vede că le-a succes să mențină legătură între americanul Rutherford și câțiva milenişti români prin ungurii Martin Magyarosi și Dionisie Faluvégi, ajutați de românul Ion Ciucaș. Aceștia au legături

azi cu Rutherford și cu Magdeburgul german, de unde primesc reviste tipărite în limba română și maghiară. E vorba de foile „*Lumina Bibliei*” și «Revista tuturor cari cred în sângele lui Hristos». Cea dintâi se trimite în Ardeal din Viena de către Carol Lisetz, Panikengasse Nr. 36. Ioan Sasu din Bălăceana (Suceava) și Ludovic Szabo din Cluj dau concurs mișcării din Magdeburg.

O altă grupare milenistă dela noi a rupt legătura cu Rutherford și este condusă de un comitet compus din 5 persoane, având ca secretar pe Ion Burlacu din Cluj. Gruparea are revista: «*Vocea din urmă*». Aceasta este gruparea, care cum s'ar zice, conduce în mod „național”, în spirit românesc (!) dar cu aceleaș teorii mileniste! Deci primejdia rămâne. *Aceștia se mai numesc și mileniști disidenți*, având legături cu românul Victor Milcu din Detroit (Statele Unite), care încă s'a lepădat de Rutherford.

O a treia fracțiune este condusă din Târgu Mureș de Beniamin Iacob, care lucrează

„național“ (Dumnezeu să ne păzească) pentru unguri în special!

Ar mai fi chiar și fracțiunea a patra „pur“ românească(?!) condusă de Onisim Filipoiu, care însă nu prea are aderenți.

Autoritățile noastre să fie atente și să nu admită adunările sectei, nici revistele ei primejdioase, cari vin din streinătate.

Un om de inimă și de bunăcredință, fostul milenist dl. Iacob Thiess din Cluj (Regina Maria 47) mi-a scris în Martie 1929 între altele: «Am păcătuit lăsându-mă sedus în mreșile sectei, seducând la rândul meu și pe alții, dar m'am căit foarte amar și revenind din *ghiarele* sectei am un singur scop: vreau să lupt cu mai mult zel în mod neobosit pentru eliberarea nenorociților oameni, cari se află în tabăra sectelor».

Fostul șef Sima mi-a promis că va da o circulară către toți mileniștii, invitându-i să se reîntoarcă la ortodoxie. A recunoscut că aveam dreptate în anul 1920, când ca slujbaş la Ministerul Cultelor i-am arătat că

milenismul este absolut primejdios pentru ordinea existentă.

Dl. Sima este azi depozitar de ziar în Târgu-Mureș și corespondent al ziarelor «Adevărul» și «Dimineața». Așteptăm și acum să dea circulara promisă. Fostul său sediu, palatul cu trei etaje al societății «Viața» din Cluj, a trecut acum la alt stăpân, fiind instalate acolo atelierele ziarului «Patria». — Acolo apare și foaia milenistă «Vocea din urmă».

În Magdeburg (Germania) se tipăresc și apoi se trimit o mulțime de cărți mileniste în România și revista «Turnul de Veghere». ¹⁾

---

¹⁾ Revista Misionarul pe Aug. 1930 p. 609.

Cap. X.

Secta mântuiților sau a Teodorisților.

Origina ei datează din 1919 când fostul preot Teodor Popescu dela Biserica Cuibu Cu Barză (Știrbei-Vodă) din București începu să se abată dela doctrina Bisericii ortodoxe. Prin sentința No. 152 din 2 Aprilie 1924 Sf. Sinod l-a caterisit și de atunci acest răsvrătit a atras la sine pe fostul preot Nestor Dumitrăchescu, fost preot în Mircea Vodă, Dâmbovița, și Alex. Panaitescu, fost preot în Cățelu jud. Ilfov, Gheorghe Cornilescu, V. Tonoiu, Emil Constantinescu etc.

Astăzi ține adunări în București, Câmpulung, Ploești (Str. Novac 12), Buzău, Bârlad, Gimbașani (Iamomița), etc.

Tovarășul lui Tudor, — fostul iero-diacon

Dimitrie Cornilescu, — este în Elveția, în slujba Societății Biblice Britanice.

Istoricul sectei se găsește pe larg în cartea noastră: «A doua Călăuză pentru cunoașterea și combaterea sectelor religioase».

Se numește a mântuiților, fiindcă în toate scrierile și predicile sectei tema principală este felul mântuirii omului. Această învățătură a lor este identică cu a baptiștilor. În capitolul despre baptiști am combătut greșelile sectelor privitoare la mântuire. Aici amintim pe scurt felul cum fostul preot Teodor Popescu judecă lucrurile, ca să se vadă contrazicerile evidente.

Se numește teodoristă după numele fostului preot Teodor Popescu.

Revista teodoristă «Adevărul Creștin», care apare în București, Str. Abrud No. 10 în numărul 10 din 1 August 1930, p. 110 se referă la locul dela 2 Cor. 5 vers 1, spre a arăta că creștinul are siguranța mântuirii. Iată textul: «Că știm că de se va sfirica casa noastră cea pământească a

cortului acestuia, zidire dela Dumnezeu avem casă nefăcută de mână vecinică în ceriuri».

În textul acesta este vorba de starea omului după moarte iar nu de sufletul lui până când e în viață.

Șeful sectei, Teodor Popescu (căsătorit a doua oară, ține adunări în București, Str. Carol Davila 88), spune că mântuirea vine numai dela Dumnezeu. El zice: »Poți fi cum se cade și moral în viața ta, drept și fără cusur în purtarea ta față de cei din jur, un bărbat bun, o soție vrednică, un copil ascultător sau o slugă credincioasă și totuși să nu fii mântuit. Poți să te duci regulat la biserică, la adunare și totuși să te afli printre cei mulți, cari urmează calea ceealaltă. Poți chiar merge la împărtășanie, poți fi un enoriaș bun; ... și în acelaș timp să fii un păcătos pierdut pe calea morții și a unei osândiri vecinice» (Adevărul Creștin, numărul 11 pe Sept. 1930 p. 117).

Deci iată lipsa de logică: poți fi bun, moral, drept, vrednic și totuși să fii osân-

dit. Dar, domnule Tudor, atunci cel rău, imoral, nedrept, nevrednic poate să fie mântuit? Răspunde domnule Tudor, căci până azi n'am citit nicăiri în Sf. Scriptură că Hristos ar osândi pe cel bun și drept. Dealtcum rătăcirile lui Tudor se țin lanț: El zice că Dumnezeu primește pe om fără condiție: «Dumnezeu nu-ți pune nici o întrebare, nu-ți face nici o greutate, nu așteaptă nimic bun dela tine, nu-ți pune nici o condiție, nu cere nimic» (Adevărul Creștin pe Sept. 1930 p. 121). Tudor zice: ajunge să crezi în Iisus și citează locul dela fapte cap. 16 v. 31.

Dar ortodoxul știe ce a zis Domnul: «Căutați mai întâi împărăția lui Dumnezeu și dreptatea Lui» (Matei 6 v. 33). Deci nu-i adevărat că Dumnezeu nu ne cere nimic. Iisus zice să iubim pe vrăjmași, să facem milostenie, să iertăm, să postim, adică să căutăm împărăția lui Dumnezeu. In consecință nu-i adevărat că Dumnezeu nu ne cere nimic.

Dar greșala și rătăcirea d-lui Tudor este că confundă mântuirea omului cu actul răscumpărării. Actul răscumpărării aduce numai condițiile obiective ale mântuirii pentru toți, dar după actul răscumpărării, săvârșit pe Cruce, urmează sfințirea și întărirea omului prin sfintele taine și conlucrarea omului cu harul divin.

Noi ortodocșii, întemeiați pe Sf. Scriptură, spunem că Dumnezeu cere conlucrarea omului: »Nu tot cel ce-Mi zice mie: Doamne, Domne, va intra întru împărăția cerurilor, ci cela ce face voia Tatălui Meu, carele este în ceruri (Mat. 7 v. 21). »De nu vă veți pocăi, ve-ți pieri« (Luca 13 v. 3); »Nevoiți-vă a intra prin ușa cea strâmtă« (Luca 13 v. 24). Sf. Pavel cere dragoste (I. Cor. 13), iar Sf. Iacob cere fapte (2 v. 24).

Din cele de până acum am văzut că secta mântuiților se razimă numai pe credință. »Crede și ești mântuit«. Tu ca om nu poți face nimic bun și nici nu trebuie să faci, căci Dumnezeu nici nu-ți cere. Și chiar dacă faci tot poți fi pierdut.

Așa rezultă din citatele aduse de noi. Totuși d-l Tudor să nu uite că înainte cu doi ani în broșura Nr. 28 intitulată: »Ce să fac ca să fiu adevărat creștin« zice: poți să fii botezat și de două ori: dacă nu ești născut din nou, dacă nu trăești în legătură cu Domnul . . . . tot pierdut ești«.

Concluzia noastră este că Tudor Popescu nu învață nimic nou ceea ce nu ar fi învățat baptiștii. El a oscilat până acum de curând între baptiști și anglicani, dar cu toate contrazicerile din învățătura lui despre mântuire, — el nu se mai deosebește de baptiști prin nici un punct de credință. Cel mult practica religioasă diferă și mai ales aceea că el admite botezul pruncilor, când cer părinții.

Nedumeriri tudoriste.

Există și temerea că d-l Tudor Popescu ar avea legături cu anglicanii, întrucât într'o vreme ținea adunări în școala anglicană de sub conducerea pastorului englez Adeney (Str. Olteni-București).

Dealtcum pe noi ortodocșii ne despart de
Anglicani multe puncte esențiale de credință :

1) Anglicanii nu au ca noi infalibilitatea
Sericii și a sinoadelor ecumenice.

2) Sf. Scriptură este pentru ei singurul
sursă al credinții, noi avem și Sf. Tradiție.

3) Ei cred în mântuire numai prin cre-
dință, iar noi cerem conlucrarea omului,
cămință, dragoste, fapte bune.

4) Anglicanii au numai 2 taine, noi 7.

5) Cele 2 taine ale lor, Botezul și Euha-
stia sunt numai semne vizibile, nu aduc
scutire de păcate ca la noi.

6) Răsping sfinții, icoanele, Sf. Moaște.

7) Hirotonia nu e taină, ca la noi, ci o
ceremonie considerată ca așezare omenească.

Anglicanii nu cred că prin punerea mâ-
nii se împărtășește un dar special supra-
natural, adică preoția. Ori, noi zicem, că
numai grație acestui dar supranatural poate
preotul să săvârși cele 7 taine !!!

8) Anglicanii recunosc drept cap al Bise-
ricii pe domnitorul țării și admit ca parla-
mentul să voteze chiar și articolele de cre-

dință. Noi însă zicem că Domnul Iisus Hristos este capul nevăzut al Bisericii, iar conducerea este pusă în mâinile ierarhiei prin succesiune apostolică¹⁾.

⊗ Noi nu avem indicii că Tudor Popescu ar înclina spre anglicanism, însă el, care este împotriva slujbelor religioase nici nu ar putea admite ce admit anglicanii: ca parlamentul să-i voteze până și Cartea de rugăciune. El deci rămâne baptist sui generis!!! Se deosebește de ortodocși prin toate punctele baptiștilor afară de botezul pruncilor.

---

¹⁾ Dr. Vasile Lochița: Anglicanism și Ortodoxie, Cernăuți 1930.

Cap. XI.

Secta Secerătorilor.

Această sectă nu are organizație, dar are aderenții ei dintre cari mulți cutreeră țara răspândind foi volante litografiate sub titlul «Muncitorii Secerișului». Secta se lățește în Ardeal de către Ladislau Veg și Ioan Benedek prin Cernatu și Brașov.

Ei se referă la 1 Cor. 12 v. 10 zicând că au darul a tălmăci cu adevărat rostul Scripturei Sfinte. Pornind dela pilda cu lucrătorii viei, susțin că ei sunt secerătorii (Mat. cap. 20 și Ioan cap. 4).

Noe ar închipui pe Hristos (1. Petru 3 v. 2) și precum când era Noe de 600 ani a venit potop de ape așa au venit în anul 600 după Hristos potopuri de națiune peste creștini. Fiind că Noe era de 601 ani când a scăzut apa, ei socotesc anul acela cu 360 zile, iar apoi fără motiv îl calculează cu

360 ani și apoi calculează așa: La 600 ani adăugăm 360 ani și avem 960. În anul acesta s'ar fi început mia de ani, care nu ar fi alta decât ziua în care stăpânul casei a tocmii lucrători pentru vie. După anul 960 ar fi urmat noaptea 500 ani și astfel ajungem la anul 1460 în ajunul reformațiunii, care ar coincide cu lucrătorii tocmii de dimineață în vie. În timpul celor o mie de ani sunt patru străji (Mat. 14 v. 25) și împărțind mia de ani în 24 părți (ziua cu cele 24 ore) un ceas ar face 41 ani și 8 luni.

Straja întâia are 3 ceasuri ($41.8 \times 3 = 125$ ani) adică dela 1450 trec 125 ani, care este timpul lucrătorilor reformațiunii și ajungem la anul 1585, când se începe lucrarea baptismului (Mat. 20; lucrătorii cari vin în diferite timpuri).

Straja a doua de trei ceasuri = 125 ani reprezintă munca baptismului dela 1585 până la 1710 (125 ani).

Straja a treia reprezintă lucrarea Studenților de Biblie până la 1835 (125 ani), care

duce până la al 9-lea ceas, când se ivește adventismul lui Miller. La anul 1835 începe lucrarea adventismului, care durează două ceasuri (9—11) adică 83 ani.

Ajungem (1835 + 83) — astfel la anul 1918 care ar reprezenta ceasul al 12-lea, al secerișului. Aderenții acestei doctrine ar fi ei secerătorii, cei puțini aleși.

Ei ar fi secerătorii, iar sectele de mai înainte lucrătorii.

Lor li se potrivește (zic ei) cuvintele: «altul este celce seamănă și altul cel ce seceră (Ioan 4 v. 27).

Secerătorii mai au un calcul pentru anul 1918. Adventiștii au prezis că dela anul 1798 se predică evanghelia în măsură mai mare. Invățăceii au zis că încă patru luni sunt și secerișul va veni (Ioan 4 v. 35).

Deci cele prezise de adventiști se calculează cu 120 ani (o lună 30 ani).

Astfel ajungem tot la anul 1918, când afirmativ s'a început secerișul.

Aceasta e baza doctrinei sectei, care în foi volante desvoltă ideile sale în o limbă

românească aproape de neînțeles și cu o expunere foarte neclară. În vechiul regat secta e condusă de Gheorghe Munteanu, născut în Ardeoani, jud. Bacău, care afirmativ e dezertor din armată.

Cap. XII.

RASCOLNICII.

Rascolnici povovți și rascolnici bespovovți.

Numele acesta de „rascolnici“, este un nume comun pentru toți sectanții ruși. Cuvântul în sine însemnează despărțire, schismă. Cum unii creștini de veche credință, pentru chestii secundare lipsite de substrat dogmatic, s'au despărțit de biserica oficială rusă, au primit numele de «rascolnici». Dar ei se numesc pe sine *staroveri* sau *starobreadți*—de Vechea rânduială și se împotrivesc numirei de «rascolnici».

Rascolnicismul s'a ivit încă în anul 1419 când se discutase dacă «alilulia» trebuie cântat de 3 ori sau numai de 2 ori și că după «alilulia» să nu se mai zică: «Slavă fie Dumnezeu», căci «aliluia» ar însemna lăudați pe Domnul, deci repețirea să se evite!

În 1479 mitropolitul rus Gherontie a înconjurat o biserică la sfințire dela dreapta la stânga iar alții ziceau că biserica trebuia înconjurată după mersul soarelui. Un sinod rus din 1551 găsisse îndreptățite observările făcute, la cari s'a mai adaus și nevoia revizuirii cărților de ritual, cari fiind rău traduse, au produs deosibiri în cultul religios.

Astfel convoacă patriarhul Nikon un sinod la anul 1654 și aprobă schimbarea cărților de ritual, ceea ce a produs schisma sau răscolul. Cei nemulțumiți au făcut slujba după vechile cărți, făceau cruce cu două degete, ziceau aliluia numai de două ori și scriau cuvântul Iisus cu un singur i. Zadarnic s'a declarat în sinodul rus din 1666 și în cel din 1667 că aliluia să se cânte de trei ori, că cu 3 degete se face crucea, că pe prescuri să se imprime crucea cu patru iar nu cu opt brațe și că numai cinci prescuri să se folosească la proscomidie. Era necesar, de sigur, să se spună de sinod aceste lucruri, dar nemulțumiții nu s'au supus.

Cum un singur episcop au avut nemulțumiri, pe Paul Colomensky, — și acesta a murit curând în temniță, — rascolnicii au fost amenințați să rămână fără preoți. Unii au recunoscut pe preoții cari treceau dela biserica de stat. Ei s'au numit rascolnici popovți, = cu preoți, iar ceilalți cari n'au primit preoți și s'au lăsat conduși de laici, se numesc bezpopovți = fără preoți.

Fiecare grupare s'a divizat apoi în o mulțime de secte.

Cap. XIII.

LIPOVENII.

Lipovenii își au origina în secta Danieliților sau Pomorților,¹⁾ întemeiată de cântărețul bisericesc Daniil Vikulici. În anul 1694 între lacul Onega și Marea Albă Danieliții au înființat o mănăstire, la Vigorețcaia, reboțeau pe niconiani (cari au primit noile cărți de ritual) și se rugau pentru țar. Deci erau moderați. Dar dintre Danieliți în anul 1739 a ieșit călugărul Filip, care la alegerea de stareț al mănăstirii Vigorețcaia a căzut față de Semen Denisov. Aderenții lui Filip se numeau filipoveni iar mai târziu lipoveni. Din cauza învățăturilor lor au fost expulzați, ajungând unii chiar în Bucovina.²⁾

Filipov n'a mai rămas moderat ca Danieliții, ci învăța că omul nu trebuie să se căsătorească și să nu se roage pentru țar.

---

¹⁾ Algermissen : op. cit. p. 383—385.

El zicea că față de persecuțiile țariste trebuie să te sinucizi ca să fi fericit. În adevăr, — când erau persecutați, — și-au dat foc în noua mănăstire a lor și mulți au ars de vii, numindu-se samoschenți = arși de sine.

În comuna Manolea jud. Fălticeni lipovenii au organizația lor, chiar și schit de bărbați și femei. Mai au comunități în Ismail, Vâlcov (Tulcea), Galați, Brăila, Iași, Botoșani, Târgu Frumos, Hârlău.

La Fântâna Albă, în Bucovina, au primit ca episcop pe un fost mitropolit, Ambrosie, caterisit de patriarhul din Constantinople. În anul 1860 ei primesc episcop pe Arcadie, hirotonit de Ambrosie. La Tulcea primesc apoi ca episcop pe Arcadie II.

Lipoveni fără preoți avem puțini în Ismail și Brăila, cari au numai o taină: botezul.

---

²⁾ Algermissen: op. cit. p. 386.

Cap. XIV.

LIPOVENII ORTODOCȘI SAU MAI BINE ZIS OMODOCȘI SAU OMO- PIȘTI.

Lipovenii cu preoți au încercat de 14 ori să capete un arhiereu. In anul 1724 Epifanie Iacovlev primește hirotonia dela mitropolitul Gheorghe al Moldovei, dar prin fraudă, fiind apoi înmormântat ca mirean. Pe la anul 1750 lipovenii recunosc episcopi pe doi monahi aventurieri, Atinoghen, care se făcu mai târziu catolic, și Antaism, care fu aruncat în Nipru, căci fu prins că nu e episcop adevărat. In anul 1765 au încercat să aibe episcop prin hirotonia cu mâna dela moaștele sf. Iona sau dela alt sfânt.

Văzând lipovenii că în chipul arătat rămân fără arhierie legală, s'au nizuït să împrumute dela ortodocși ierarhie legală. Călugă-

al Nicodem născut în 1745 la Caluga, a luptat mult în scopul acesta. — El a plecat la Starodub și acolo lângă orașelul Zlanc a înființat o mănăstire. În 1779 li s'a adăruș lipovenilor din Znamenca lângă Elisavetgrad să aibe biserica lor cu obiceiuri rituale separate, dar alipită bisericei ortodoxe, pe care primeau ierarhia. În anul 1784 împărăteasa Rusiei admite, la cererea lui Nicodem, ca lipovenii din regiunile Belorusiaia, Maloruscaia și Ecaterinoslavascaia să aibe serviciu divin după cărțile vechi, dar cu preoți hirotoniști de episcopi ortodocși din Moghilev și Slovensc.

În esență lipovenismul omopist nu este altceva decât alianța lipovenilor cu biserica ortodoxă cu credința că aceasta le dă preoți, iar lipovenii pot păstra cărțile vechi și *ritualul vechiu*. *La omopiști ritualul este ca la mănăstire în toate bisericile.*

În anul 1800 s'a pus baza legală a omopismului, căci atunci împăratul Pavel I. a confirmat în 16 puncte cererea lipovenilor

către mitropolitul Platon al Moscovei. S'a ridicat blestemul pus asupra lipovenilor în 1666, apoi s'a admis folosirea cărților rituale vechi etc.

Până la declararea războiului mondial erau în Rusia circa 400 parohii omopiste.¹⁾

În Basarabia omopismul se introduce mai întâi în Ismail în 1826 iar în Chișinău în anul 1871. Apoi se înființează la Cahul și Grubno (Hotin) parohii omopiste.

Protoiereul Teodor Dumbravă propune ca omopiștii să se unească cu Bis. ortodoxă română în frunte cu un episcop, care să fie hirotonit de patriarhul din București și să fie membru al sf. sinod român.²⁾

---

¹⁾ Dumbravă: op. cit. p. 110.

²⁾ Teodor Dumbravă: Biserica Omopistă sau despre lipovenii ortodocși. Chișinău 1929 p. 87.

Cap. XV.

HLÂȘTII

sau

Hriștii.

Sectanții aceștia la anumite întruniri ale lor se biciuiesc pe spinare cu nuiiele de răchită, strigând hlâsciu, hlâsciu, adică lovesc, lovesc. Cuvântul rusesc hlâstat înseamnă a lovi.

Se numesc și Hriștii, căci ei zic că în ei s'a întrupat Iisus pentru a doua oară. Secta s'a înființat în 1645, când un desertor din armată, Daniil Filipovici pretindea că în el s'a întrupat Dumnezeu a două oară.

El zicea că orice crez din cărți este fără valoare, câtă vreme duhul Sfânt luminează pe om. Deci a aruncat cărțile bisericești în râul Volga. Daniil zice că el în vârsta de 33 ani a comunicat dumnezeirea sa lui Ivan

Suslov, pe care l-a numit Hristos. Acest Suslov-Hristos și-a ales 12 apostoli, iar pe mama sa Irina Nestorowa a numit-o : «Maica lui Dumnezeu». Autoritățile i-au prins și i-au bătut pe acești apostoli. Danilă a răposat în 1760 iar Iwan în 1776. După moartea lui mulți credeau că a înviat și s'a înălțat la cer ca și Suslov. Interesant este a ști că fiul lui Danilă fu numit Hristos după moartea lui Suslov, iar apoi chiar țarul detronat Petru III. în anul 1765 fu considerat ca Hristos. Așa a ajuns în seria «Hristoșilor» și Selivanov, care a înființat secta castraților sau scapeșilor.¹⁾

Hlâștii luptă împotriva păcatelor cărnii. Nu folosesc morcote, cartofi, carne, ceai, ceapă. Ei postesc, se roagă mult, joacă, apoi cad în extaz și proorocesc. Aici fac exact ca penticostaliștii.

Ei, Hliștii, resping căsătoria, cei căsătoriți trebuie să divorțeze dacă intră în sectă : ei spun că Duhul Sfânt îi luminează ca pe

---

¹⁾ Algermissen : op. cit. p. 391,

quăkeri. Biblia are numai rol secundar. Nu admit întruparea în senz ortodox, ci spun că în Hristoșii cei mulți ai lor s'a coborât în mai mare măsură darul divin.

Iși botează copiii la biserica ortodoxă, ca să se ascundă că ei sunt hliști. Dansul extatic este însă mijlocul de primire a Duhului, iar nu botezul apei — zic ei. Cuminectură ei nu au, ci „*Hristosul*“ lor sărută pe toți; aceasta înlocuiește Euharistia; în unele locuri sunt mese comune. Bărbații se spovedesc lui: «Hristos», femeile, bogorodiței (pretinsă născătoare de Dumnezeu).

Ei au și un fel de ungere dintr'o apă dintr'un vas, în jurul căruia au dansat. Cei ce se căsătoresc, merg în fața bogorodiței, care face semn cu un cuțit spre ei, ca și cum le-ar tăia limba, semnificând abstenența lor totală.¹⁾

---

¹⁾ Algermissen: op. cit. p. 394,

Cap. XVI.
SCAPEȚII
sau
Selivanoviștii.

Aceștia sunt o degenerescență a lipovenilor fără preoți. Câțiva birjari din Iași și Galați, Chișinău, București, mai aparțin sectei. De fapt ei acuzau pe hlâști că nu sunt destul de curați și astfel la anul 1770 țărănul rus Selivanov, care fusese aderent al Hliștilor din Petrograd, a ieșit și a înființat o sectă nouă. El pretindea că omul trebuie să lupte mai mult împotriva păcatelor cărnii, căci numai așa scapă de urmările păcatului original, provenit din unirea fizică a primilor oameni. Ei se referă la Mat. 19 v. 12; 5 v. 28—20; 18 v. 8—9 spre a dovedi că viețuirea conjugală ar fi oprită. De aceea ei își suprimă organele genitale (femeile își suprimă mamelele) spre a se feri de păcatul primilor oameni, cum zic ei.

Cap. XVII.

INOCHENTISMUL.

Dacă Hlâștii ziceau că în ei s'a întrupat Hristos, nu era departe ideea de a zice că și Duhul sfânt s'a întrupat. Călugărul Inochentie (născut în satul Coșenți, jud. Soroca la anul 1873) fu hirotonit în 1910 la mănăstirea Balta din Ucraina. El zicea că într'ânsul s'a întrupat Duhul sfânt. El nu avea idei originale, ci le luase dela fostul preot Teodosie dela Balta, precum și dela secta molcialnicovilor = tăcuților.

Secta molcialnicovilor este o rămășiță a «iurodivilor» = nebuni pentru Hristos, cari duceau viață curată, purtau lanțuri grele (de câte 100 Kg.) și mustrau indiferentismul sufletesc.¹⁾ Nu i-a fost deci greu lui Inochentie să apară și el ca moralizator,

---

¹⁾ După comunicările înțeleptului misionar Teodor Rudiev dela arhiepiscopia din Chișinău.

propagând alungarea duhurilor rele și sfârșitul lumii pentru anul 1913. Te miri că deși anul acesta a trecut și profetia lui Inochentie nu s'a adeverit, totuși propaganda lui prindea teren. Mulți adepți ascultau de el: nu se căsătoreau, trăiau în comun, chiar dacă erau însurați, nu aveau copii, își făceau subterane, unde săvârșiau orgii.

Inochentie a murit în 1917, dar și azi are aderenți. (Istoricul secției este scris de profesorul Popovschi din Chișinău: Mișcarea dela Balta). În comuna Piatra au aranjat sub pământ un loc pentru orgii. În anul 1919 aproape un sat întreg de Inochentiști a fost băgat în închisoarea dela Soroca.

În 1925 opt Inochentiști au luat cu forța cheile bisericii ortodoxe din Hecuil-Nou (Bălți). În August 1930 au fost arestate 16 femei inochentiste în târgul Telenești. Tot în August 1925 în satul Lăpușna, în curtea unui gospodar, sub o șiră de paie s'a găsit o peșteră inochentistă, cu o femeie desbrăcată, având doar o panglică pe care sta

scris: «Maica domnului», căci ea «aștepta să nască pe Hristos»!!! (Curentul din 26 VIII. 1930).

Ziarul Universul din 19 Iunie 1923 arată că în comuna Piatra dela Orhei era o peșteră inochentistă cu 16 separeuri luxoase unde se practicau orgii cu fete de 8—12 ani, pângărite chiar de frați și părinți. Acolo s'au descoperit haine și odăjdii muiate în sânge și apă zaharată, cadavre omenești îngropate!!!¹⁾

Deslegarea tainei Inochentismului

Mulți se vor întreba, cum de se pot întâmpla orgiile acestei secte?? Gândiți-vă la tot felul de oameni prăpădiți, desfrânați, clienți ai crâșmelor, înșelători, plini de boli diferite..... E vorba deci pe de o parte de vagabonzi patologici, creații ale mizeriei fiziologice. La toate acestea să adaogem cele spuse de profesorul universitar Rădu-

---

¹⁾ Preotul Godescu în revista „Misionarul“ pe Iunie 1930 p. 525.

Ilescu Motru în cartea sa: *Personalismul Energetic*“, că adică secta are [cu religia numai raporturi externe și de întâmplare (p. 153).

Dl. Motru arată că misticul vede în lume nu aceea ce este, ci aceea ce el ar dori să fie. Omul este capabil să-și dea iluzia binelui viitor. «Sălbaticul înainte de conversiune, tremură de groaza păcatelor, după conversiune este liniștit, fiindcă se simte tare.... Aceia, cari cred că sunt stăpâniți de demoni sau spirite rele, sunt într'o continuă agitație, plâng, se sbat și se luptă cu dușmani imaginari; după ce sunt dăscântați sau deslegați prin exorcism, își recapătă liniștea de oameni normali» (Motru p. 153.) Părintele Inochentie avea darul de a scoate pe draci din trupurile oamenilor. Dracii erau făuriți de imaginația aprinsă a celor cari ascultau. Inochentie îi înfricoșa pe oameni că se apropie sfârșitul lumii și atunci cei cu multe păcate și loviți de mizeria materială, cădeau în spasmuri, tremurau (așa explicăm și Penticostalismul).

Păcătoșii aveau atunci impresia că au pe dracul, pe care Inochentie îl alunga prin pășirea lui....

Inochentie clădea pe baza vrajei eului primitiv omenesc, iar nu pe învățătura lui Hrist. (p. 254).

De fapt omul merge dela instinct spre inteligență și să sprijine pe cea dintâi pârghie oferită. Deci preotul să caute a fi pârghie adevărată!!!

La luptă fraților preoți!!!

Cap. XVIII.

Ștundo - baptismul.

În anul 1809 mai mulți coloniști germani au emigrat în Rusia și acolo, la sud de Odesa, au înființat colonia Rohrbach. Ei țineau adunări pietiste, de zidire sufletească, numite Andachtsstunde, Betstunde. Un țaran rus, Mihail Ratusnij a înființat și el o asemenea adunare în satul său la anul 1860, în Osnowa. Acest țaran s'a rebotezat. Ștundiștii, cu începere din 1879 (când baptismul fu recunoscut în Rusia), țineau adunări comune cu bapțiștii.

Ștundismul ca doctrină este aproape identic cu baptismul. Doctrina din 1906, tradusă în limba rusă din limba germană, este identică cu a bapțiștilor. Mântuirea se face numai prin credință, tradiția se respinge, Sf. Scriptură se tălmăcește neștiințific, au numai două țaine: botezul și Euharistia, dar

numai ca acte simbolice. Păcatul original nu există. Viața, suferința și moartea D-lui au numai însemnătatea unei pilde morale. Alcoolul, tutunul, jocul de cărți sunt condamnate. Pământul — zic ei — ca și alte bunuri să fie ale tuturor, căci Iisus a murit pentru toți.

Astăzi d-nii Rabinovici și Schreiber se trudesca pe toți stundiștii din Basarabia să-i facă bapțiști.

Cap. XIX.

Duhoborții.

Aceștia se numesc așa fiindcă nu recunoșteau că Duhul Sfânt ar lucra prin taine, deci erau luptători împotriva Duhului Sfânt = duhoborții. În Rusia s'ar fi introdus prin anul 1740 de către un queker american. Prin propaganda lui Colesnikov, Pobirokin și Kapustin s'au răspândit mult. Conte Leon Tolstoi a ajutat ca zece mii duhoborți să treacă în Canada. (Algermissen : p. 402).

Rațiunea, -- zic acești sectanți, -- este norma cea mai înaltă în chestii de credință. Descoperirea supranaturală și tainele credinței sunt respinse sau explicate natural. Sf. Scriptură este disprețuită. Dumnezeu este numai o persoană, care însă este lumină (Talăl), viață (Fiul) și liniște (Duhul). Sufletele există din veci și cele ale oamenilor buni după moarte trec în alți oameni mai buni, iar cele

ale oamenilor răi trec în animale, însă la urmă toate sufletele se mântuesc. Păcatul original, mântuirea și așezarea divină a bisericeii sunt negate. Cele două taine, botezul și Euharistia sunt explicate spiritual: botezul este întoarcerea internă la Dumnezeu iar Euharistia primirea lui Hristos în inimă. Cultul constă din ceteri și cântări. Oamenii sunt egali, jurământul și serviciul militar se condamnă.

În anul 1921 duhoborții din Rusia s'au alipit cu totul de bolșevism. (Algermissen: p. 402).

Ei zic că Înălțarea la Cer ar trebui înțeleasă ca trecere a sufletului lui Iisus în Apostoli și apoi în Duhoborți. Suferința o preamăresc și o consideră ca botez adevărat, iar nu botezul lui Ioan sau a lui Iisus.

Cap. XX.

Secta molocanilor.

În Basarabia găsim 202 în comuna Cismele jud. Ismail, Spasca 62 și Lăpușna. În Chișinău sunt 45, în Hâncești 35.

Se numesc așa fiindcă mâncă lapte în post; moloko înseamnă lapte. Secta s'a înființat în anul 1750 de croitorul ambulant Simion Uklein în satul Gorelo, gubernia Tombov.

Secta molocanilor explică în mod raționalist Sfânta Treime. Sf. Scriptură e recomandată, evită carnea de porc. Sf. Scriptură e explicată raționalistic. Hristos e considerat numai ca învățătorul cel mai înalt al omenirii. Ei resping chiar și Botezul și Euharistia, zicând că acestea înseamnă primirea spirituală a cuvântului divin. Nu cin-

stesc sfinții, *resping jurământul* și serviciul militar. Căsătoria o binecuvintează numai părinții.

Cap. XXI.

Teosofia.

Acest sistem este cultivat mai ales în clasa cultă. Teosofia în România are centre în București Str. Carol, cu dra Zoe Palade și Maria Sachelarie, dnii Mircea Nenițecu și I. Dales; apoi în Chișinău cu Olga Belavaschi, studenta Ivanova, dl Vratislav și refugiatul rus Smâslov, venit din Praga la Chișinău. Chiar în sala primăriei din Chișinău a ținut conferința Smâslov, participând circa 250—300 persoane¹⁾. Studenții și studenta Ivanova l-au prins pe Mâslov că se ocupă cu magia neagră.

Istoricul Săctei.

Se zice că teosofia ar fi emanat din India încă în cele mai vechi timpuri. În Europa s'a ivit în anul 1875 prin

---

¹⁾ După comunicarea misionarului T. Rudiev.

o rusoaică: E. Blavatscaia. Aceasta a avut o viață plină de păcate, pe care le descopere ea însăși unui redactor al revistei spiritiste din Berlin „Științele psihice“¹⁾. *Iată după cine se orientează câțiva preținși oameni culți de azi.*

Dna Blavatscaia, ca să scape de ceice o știau păcătoasă, a plecat la New-York, unde intră în legături cu spiritiștii. La o fermă americană cunoaște pe colonelul Olcott, cu care apoi înființează în New-York o societate teosofică. În anul 1877 ea voia să bată pe un redactor spiritist, care o acuzase că e proastă și propagă absurdități.²⁾ Din New-York pleacă în India, înșală pe un baron, de Palme, care la moarte lasă societății mine de argint și alte averi considerabile.

---

¹⁾ Vezi Revista „Misionarul“ Nr. 1 din 1930 p. 52.

²⁾ Căpitan A. Murea, în Misionarul Nr. 2 din 1930 p. 159.

După moartea d-nei Blavatscaia, conducătorul teosofiei este colonelul Olcott, care se stabilește în India lângă râul Adyar, într'o clădire cu 12 mii manuscrise orientale și 15 mii tratate religioase-științifice.

După moartea lui Olcott a urmat la prezidenție dna Ana Bessoat, fosta soție a unui preot anglican¹⁾.

Profetul acestui sistem este poetul indian Krishnamurti, a cărui ivire a făcut pe unii aderenți să treacă la *antroposofism*, o nouă ramură teosofică. Krishnamurti a ținut conferințe în Iași, în Sept. 1930.

Teosofii întrebuintează, pentru oculismul doctrinei lor, cuvântul sanscrit „Carma“, pe care Dr. F. Hartmann îl explică astfel: „Vorba carma înseamnă „faptă“ sau activitate. Legea carmică nu este altceva, decât legea generală a naturii, în urmarea căreia fiecare

¹⁾ Grigore Leu: op. cit. p. 153.

ptă este o cauză, care are anumite urmări; aceste urmări devin cauze bună pentru activități sau fapte corespondente. Așa la infinit, până ce în nou urmează liniștea deplină în care dispare orice activitate. Orice lucru individual, fie atom, fie om, fie popor, fie lume, ori sistem solar, își are carma sa; cu alte cuvinte, istoria vieții este compusă din cauze și urmări naturale, ce rezultă una din alta. Prezum în lume nimic nu stă separat, ci orice lucru singuratic stă în legătură cu întregul, tot așa carma celor singuratici e legată cu a întregului, și carma întregului atârnă de faptele singuraticice. Și unele și altele se condiționează reciproc¹⁾.

De aici legea cosmică acționează asupra noastră. Noi suntem afectați de „carma” noastră proprie, a lumii,

¹⁾ Dionisie Stolca, op. cit. pag. 64 și Grigorie Leu: op. cit. p. 157.

a națiunii, a vecinilor etc. În acest sens, suntem într'un plan și purtăm acțiunile săvârșite înainte din alt plan, legea care reacționează asupra noastră.

Cine cunoaște legile dumnezeiești, legea supremă în univers, e pătruns că dela Dumnezeu nu vine, direct, absolut nimic. Cauza unei urmări bune sau rele totdeauna se află în viața și faptele noastre.

Starea pasivă a sufletului o numesc *tamas*; decăderea în poftă și patimi e *ragia*. E o necesitate fizică ca sufletul să treacă prin toate fazele, ca prin experiențele proprii să-și câștige însușirile ce-i lipsesc.

Doctrina teosofică poate fi rezumată în următoarele puncte:

1. Ei cred în reîncarnarea sufletului după moarte, care se reproduce în număr infinit, până când sufletul ajunge

la starea de desăvârșire, care-l face egal cu Dumnezeu. Această stare e Nirvana, suprema fericire, adică cucerirea tuturor sufletelor într'un tot unitar în dumnezeire. Krishnamurti a scris și o carte, în care vorbește de viațile lui anterioare, de care-și amintește în viața actuală. Vorbește de dăruirile lui întrupări, în care era când ca rege, când ca servitor etc.

II. Reîncarnarea fiind necesară, moartea nu-i decât trecerea sufletului dintr'un corp în altul. Deci moartea considerată de creștini ca un dușman, ca o consecință a păcatului, care a fost învinsă de Iisus Hristos prin învierea Sa, e considerată de ei ca o necesitate absolută.

Ei merg până la credința că omul pe patul de moarte își poate alege părinții pentru viața ce o va reîncepe.

III. Tot ce există, există în mod ne-

cesar, căci totul se sfârșește bine prin evoluție.

IV. Nu există iad și pedepse veșnice. Mântuirea vine în mod necesar, în cursul șirului de vieți, cari preced intrarea în Nirvana, unde toți suntem părtași. Iadul sunt suferințele ce le îndurăm în viața temporală pe pământ, la care toți suntem supuși până ajungem la desăvârșire.

V. Nu admit rescumpărarea lui Iisus Hristos, pe care-L consideră numai ca exemplu de perfecțiune.

VI. Toți vom fi una în Nirvana.

VII. Dumnezeu e imanent, Dumnezeu e în natură.

VIII. Toate viețuitoarele au suflet nemuritor, pentru aceasta ei nu mănâncă carne¹⁾.

Teosofiștii n'au nici o uniformitate de principii și nici chiar de metodă, căci în fiecare period al grotescelor

---

¹⁾ După Arhiereul Grigorie Leu: op. cit. p. 159.

existențe ei au ascultat supuși vocei conducătorilor lor, cari foarte rar au fost raționali. Astfel fiecare generație a primit o anumită doză de visare incoherentă și au arătat-o ca ultima contribuție a inteligenței divine. Cum însă aveau nevoie de o bază pe care să-și clădească nebuniile lor, teosofistii pretind a-și deriva limbajul lor tehnic și ideile fundamentale din vechile secrete ale cabalei, care, spun ei, s'a transmis oral până astăzi absolut intactă chiar cu magia și astrologia ei. Dintre cele două mari pretențiuni: cunoașterea miraculoasă a fizicei și iluminarea specială spirituală, prima i-a tăcut de pomină și a doua încă îi ține de basmă; căci chiar astăzi, când știința a discreditat cu totul pe prima, se mai găsesc încă persoane cari țin la cea de a doua. Invățătorii lor văzând absurditatea științei teosofice în fața progresului civilizației, s'au retras din câmp

pul deschis al științei în câmpul și mai inaccesibil al speculațiunii religioase. Astfel tatăl teosofiei pretindea a stăpâni darul vindecării universale, pe când teosofiștii de astăzi se mărginesc la o iluminare spirituală. Vanitosul și dornicul de a fi admirat, medicul Paracelsus, se mândrea că a descoperit „elixirul vieții”, însă prin moartea sa timpurie s'a expus ridicolului și a compromis sistemul.

Dintre urmașii lui Paracelsus cel mai teribil este cismarul Böhm, care pretinde că printr'o intuiție a proprietăților focului a descoperit ființa lui Dumnezeu și a lucrurilor. Este suficient să cităm părerea lui Mosheim ca să ne convingem de valoarea iluminării teosofice. Mosheim zice¹⁾: „Böhm a descoperit cu ajutorul focului o teologie mai obscură decât „numerile“

---

¹⁾ Blunt, Dictionary of sects p. 596. Comunicat de d-l prof. Vintilă Popescu din Arad.

lui Pytagora sau „caracterele“ lui Heraclit“.

Când cetim povestirile teosofiste despre întunecul dintre stele, provocat de prezența diavolului, imediat, ne ducem cu gândul la mitologia lui Mani. În metafizică teosofismul este panteist, căci zice că „Sf. Treime prezentată ca formă este însăș universul“.

Așa dar sistemul teosofic este o amestecare obscură de principii expuse sub forma miturilor dela popoarele orientale și o trunchiere a panteismului spinozist, iar în rezultatele lor „științifice“ sunt înfrânți de însăș experiența lor.

Literatura: Christopher Walton, Notes and Materials for an adequate Biography of William Law.

Căp. XXII.

Secta Științei Creștine.

— Christian Science. —

Are aderenți în Chișinău (Basarabia) și una-două persoane în alte localități. Fiica milionarului Scherer, consulul Olandei la Chișinău a căzut și a suferit grave leziuni interne, din cari n'au putut-o salva științistii cu cetirile lor din cărțile fondatoarei sectei. Din pricina aceasta în Chișinău sunt acum două grupuri: 1. Sherer 2. Boscova. Aderenți sunt: prof. conserv. Iațentovschi, pictorul Ocușco, Cavalioti etc.¹⁾

CRISTIAN SCIENCE este un sistem religios întemeiat de Mary B. Eddy, 1866, și pretinde a se baza pe învățătura Noului Testament. Incearcă să arate că între om și Dumnezeu există numai «un raport știin-

---

¹⁾ După comunicarea misionarului T. Rudlev.

țific», și că vindecarea fizică și morală rezultă din înțelegerea legii spirituale. Conducătorii acestei secte se socotesc pe sine însăși «vindecători» și cred că prin ei puterea lui Dumnezeu lucrează direct, producând anumite schimbări fizice în corpul bolnavilor. Susține că boalele sunt absolut cu totul în contra voinței lui Dumnezeu și ca atare ele nu există. Ceeace există este numai ideea omului. Schimbând ideea se va schimba și starea corpului. Se vede deci, că acest sistem se sprijină pe sugestie.

Din punct de vedere religios, Christian Science falsifică adevărul asupra vindecărilor de boale, iar din punct de vedere științific n'are nici-o bază, ba din contră dăunează știința medicală.

Eroarea acestui sistem de fapt se bazează pe un adevăr și anume: pe legătura strânsă și influența reciprocă dintre corp și suflet, însă a aplicat acest adevăr pe o cale nu numai greșită ci și periculoasă, atât pentru medicină cât și pentru religie.

Este un fapt cunoscut de toți, că starea sufletească a unui bolnav este un factor important în mersul boalei sale. Anumite stări mentale pot influența funcțiunile corpului. Deci prin sugestie se pot influența numai anumite funcțiuni, nu însă și anumite stări organice. Se poate de ex. ca un bolnav, prin încrederea pe care o are în medic, să nu fie nervos, ci să aștepte în liniște vindecarea, dar este absolut imposibil ca să deschizi o tumoră sau să se cârpească stomacul ros de cancer, prin sugestie. Înainte de a crede într'o vindecare prin sugestie trebuie să avem o confirmare științifică, atât despre natura boalei cât și despre vindecarea ei, iar până acum nu s'a adus nici măcar o singură confirmație de acest fel în cazurile «vindecătorilor». Altfel este a zice că un bolnav s'a făcut bine și cu totul altceva a spune ce l-a vindecat. Vindecările produse prin sistemul «Christian science» sunt aproape în toate cazurile insuccese tragice, cari puteau fi evitate, dacă se urma calea medicală. Așa dar vindecările lor sunt

condamnate, nu că s'ar face prin sugestie, ci pentru că sunt antiștiințifice, nu cunosc condițiunile științifice ale boalelor organice.

Dacă ne întoarcem către partea religioasă, putem începe prin a ne întreba dacă suferința există sau nu? Contrar afirmațiunii gratuite a acestui sistem, suferința, boala există. Ea nu poate fi înlăturată prin nici-o credință. Cei mai credincioși sfinți au suferit mai mult pentru lume și însăși Iisus Hristos a pățimit și cu voia lui Dumnezeu. Pelângă aceasta Christian Science uită foloasele ce trage omenirea din suferință. Dacă suferința sau boala ar fi contrare planului lui Dumnezeu, atunci sunt contrare planului Său și simpatia, mila, caritatea, jertfirea pentru aproapele, grația și chiar Intruparea Mântuitorului.

Și acum dacă boalele întră în planul lui Dumnezeu, vindecarea lor se face oare după metoda «Christian Science» și este oare această metoda dată de Hristos bisericii sale?

Dumnezeu nu lucrează contra legilor naturii, căci El le-a dat. El a dat omului mintea și înțelepciunea de a pricepe legile naturii. El și ajută pe om la aflarea lor. Rugăciunea omului este pentru a-l ajuta și înțări în munca aceasta, nu pentru a-i da pe deagata când un «vindecător» vrea și pentru cine vrea. Aceasta este cu totul contrar ființei lui Dumnezeu. Iar dacă vorbim de credință în vindecare, o credință în Dumnezeu pentrucă aștepți îmediat ceva, o vindecare, nu este cea mai înaltă formă de credință religioasă. Iar vindecarea de boli nu este partea cea mai esențială a doctrinei creștine. Hristos a dat bisericii o putere și mai mare: puterea de a ierta păcatele, și împărțirea harului Sf. Duh. «Ce este mai lesne, a zice slăbănogului iartăți-se ție păcatele, sau a zice scoală și-ți ridică patul tău și umblă» (Marcu II, 9).

În sfârșit unii se referă la vindecările pe cari le-a săvârșit Hristos. Le putem răspunde foarte precis: Iisus Hristos a fost un

Om unic, un om și Dumnezeu și a avut de îndeplinit o misiune absolut unică. Misiunea lui Hristos nu se va mai repeta și n'a mai existat și nici nu va mai fi un alt Iisus Hristos. Și astfel fiind, nimeni n'a putut și nici nu va putea să facă ceea ce a făcut Iisus. Mântuitorul nici n'a clasat minunile sale printre lucrările sale mari, ba din contră a căutat să nu le trâmbețeze.

Ca încheiere în toată acțiunea sistemului «Christian Science» nu stă altceva nimic decât vechea și pasionată dorință după ceva magic, după semne. În realitate acei, cari vorbesc atât de mult despre puterea și credința lor, au mai puțin din acestea decât ceilalți muritori, și aleargă după lucruri magice ca să poată acoperi lipsa lor de credință.

Cap. XXIII.

Rătăcirea lui Gheorghe Fotescu.

Acest Fotescu în Decembrie 1926 declară că în vedenie a fost hirotont preot căpitan al oștirea cerești de către Maica Domnului, pentru a sluji după vechiul Calendar. El se referă la Sf. Amfilochie (23 Nov.), care însă nu are analogie cu cazul lui Fotescu.

Are aderenți vr'o 8—10 familii în Alcedar (jud. Orhei) și câte 2—3 familii în două sate din împrejurime. La Crăciun, Bobotează, aceștia aduc dela Alcedar apă sfințită etc.¹⁾.

Gheorghe Fotescu are în prezent vârsta de 40 ani. După ce a terminat institutul pedagogic (școala normală superioara), a fost aproximativ până prin anii 1913—14 profesor la gimnaziul din Bolgrad (jud. Ismail.) Se spune că era o fire veselă și cheflie.

---

1) Comunicare de pr. Mihail Vasilache.

leist declarat și om cam ușuratec în toate.
Magul bisericii nu-l călca nici odată!

Fie în urma vieții dezordonate, sau în urma predispoziției înăscute, cert este, că ea îmbolnăvit sufletește și a fost internat în spitalul de alienați din Costiugeni (lângă Chișinău). În ajunul războiului se vindecă complet de alienația de natură turbulentă și, părăsind definitiv funcțiunea, se sălășlește în satul său natal, Alcedarul. Se produce o mare schimbare în viața lui. Prinde într'odată a se interesa de chestiunile religioase, îmbrățișând pentru oare care timp doctrina lui Tolstoi; foarte curând însă revine pentru totdeauna în ograda bisericii. Ombăregul regulat la Sf. Biserică, citește și cântă la strană, se interesează foarte mult de literatura religioasă și într'un cuvânt devine în curând un foarte interesant și tipic râvnitor al legii ortodoxe. Râvna, cu care îl face el pe omul bisericii, îi mărește considerațiunea întru atât că e ales misionar de cerc, deputat la adunarea eparhială și

chiar la soborul bisericii rusești din 1917, când s'a ales patriarhul Tihon.

Era o plăcere să admiri râvna lui pentru ortodoxism, cunoștințele lui, nu numai te-meinice, dar par'că retrăite, din domeniul chestiunilor teologice și bisericești. Cărțile lui de predilecție erau «Filocalia» și «Pidalionul».

Avea el și unele părți cam stranii. Purta barbă, panglici la gât cu psalmi tipăriți pe ele (în limba slavonă), iconițe pe piept; purta un toiag numit de el «sabie duhovni-cească» și o traistă de curea cu pietre, sau pământ în ea. Făcea adesea pe nebunul întru Hristos: umbla prin spini cu cojocul pe dos, juca în mijlocul horii cu crucea și lumânarea aprinsă în mână.

Intrând în 1927 cu forța în biserică spre a slugi fu imediat arestat (între altele în odăjdiile bisericești, pe cari nu vroi să le desbrace singur; fu desbrăcat la postul de jandarmi) și fiind dus până la secția de jandarmi din Rezina, parcurse o parte din

drum, până la Mateuți cu picioarele goale (ca la 7 klm. dist.), pe un strașnic ger și zăpadă. Nu i-se întâmplă aproape nimic, îi degerară doar puțin degetele. Acesta este un fapt despre care toți mă asigură.

Fiind în curând eliberat, își începe activitatea propriu zisă. Își instalează într'o casă o bisericuță «slujind» în ea și adunând lume destulă, fie din sat, fie chiar și din alte sate, mai ales în zilele sărbătorilor după st. vechiu. Cum se desprimăvărează își lărgeste activitatea și mai mult, «slujind» sub cerul liber într'o pădure din apropiere. Intr'un cuvânt, devine «preot» în toată regula «după st. vechiu» și masele nu se prea sinchiesc să se întrebe asupra legitimității acestei preoții originale.

În ziua de 4 Iulie 1927 vine în Alcedar procesiunea cu sf. Icoană a Maicii Domnului din mănăstirea Hârbovățului. Și iată Fotescu, cu o ceată de 40—50 oameni, îndrăznește a ieși și el întru întâmpinarea sf. icoane, în rând cu preotul paroh (pe atunci predecesorul

meu, Preotul Iustin Baziliuc), îmbrăcat în odăjdii în toată regula. Se produce un enorm scandal. Următorii lui Fotescu, ajungând primii, vor să smulgă sf. icoană din mâinile călugărilor, în timp ce între Fotescu și p. misionar Gh. Scodigor se produce o intercalație polemică furtunoasă.

In urma acestui eveniment scandalos, Fotescu e dat în judecata Consiliului de războiu și este amenințat a fi pus în închisoare, ca un agitator contra liniștei și siguranței statului. Se fac însă pentru el intervenții, (între altele de către deputatul liberal V. Bârcă) și închisoarea i-a fost înlocuită prin internare la spitalul de alienați din Costiugenii, unde petrece și până acuma, rugându-se și «slujind» printre bolnavi, ba chiar vindecându-i, după cum afirmă următorii lui. In August, anul 1929, a fost în concediu timp de o lună de zile în Alcedar. Nu a făcut nici o agitație și s'a ținut foarte rezervat.

Cap. XXIV.

Spiritismul.

Spiritismul caută să înlăture îndoielile cari ar mai exista în privința adevărilor de credință, ba chiar să ia locul religiunii.

Uni găsesc origina spiritismului în sf. Scriptură, în cuvintele: «mene, tekel, fares», scrise pe perețele lui Baltazar. În noaptea de 31 Martie 1848 în localitatea Hydesville două fete: Ecaterina și Margareta Fox (de 12 și 15 ani) auziră bubuituri în zid. Fata cea mai mare zise: «Dacă ești un spirit lovește de două ori». Loviturile se produsera întocmai, iar la întrebarea: «ce vârstă am eu» se auziră 15 lovituri în zid.

După anul 1853 în Statele unite erau mai mult de 30.000 medii.

Doctrinarul spiritismului este francezul H. D. Rivail, purtând pseudonimul Allan

Kardec, zicând că acesta i-ar fi fost numele într'o întrupare anterioară.

Iată cum și-au rezumat spiritiștii punctele lor de credință la congresul din anul 1900:

1. Existența lui Dumnezeu, inteligență supremă, cauză primară a tuturor lucrurilor.

2. Pluralitatea lumilor locuite.

3. Imortalitatea sufletului, existente succesive corporale pe pământ și pe alte corpuri cerești.

4. Demonstrația experimentală a supraviețuirii sufletului omenesc prin comunicarea mediumică cu spiritele.

5. Condițiuni de viață fericită sau nefericită, potrivit achizițiunilor anterioare ale sufletului, potrivit meritelor, sau greșelilor, sau progreselor împlinite. Perfecționarea infinită a ființei, solidaritate și fraternitate universală.¹⁾

Allan Kardec are o lucrare mare: «Cartea spiritelor.»

La noi în țară profesorul *Traian Deme-*

---

¹⁾ Pr. Constantinescu: op. cit. p. 184.

trescu a scris cartea : «Dincolo de mormânt», cu idei spiritiste.

Spiritismul crede în existența lui Dumnezeu, a sufletului și a vieții viitoare, *dar cea mai mare greșală o comite față de creștinism prin aceea că nu admit necesitatea întrupării Mântuitorului*, — *întrucât sufletele se purifică trecând din corp în corp până la ispășirea deplină.* — *Deci spiritismul neagă existența iadului.*

Dumnezeu după spiritism, este vecinic, spiritual, unic, dar nu personal, ci viețuind cu creatura într'un chip oare-care.¹⁾ Materia și spiritul încă ar fi eterne, ca și Dumnezeu. Acesta este curat panteism.

Omul ar avea trup, spirit și perispirit, adică ar avea corp material, inteligență și voință (spiritul) și perispiritul, un corp astral, o legătură fluidică între corp și spirit, care fluiditate urmează sufletul după moarte. La moarte corpul fizic intră în pământ, spiritul

¹⁾ Grigorie Leu: op. cit p. 163.

merge la Dumnezeu, iar perispiritul trece în lumea astrală.

Perispiritul, dacă există în mare cantitate, formează mediile, cari fac legătura între cei vii și cei morți.

Combaterea pe scurt a spiritismului.

Ne mirăm că sunt intelectuali, cari pretind a fi buni ortodocși propagând spiritismul. Dacă ești spiritist nu crezi nici în cer, nici în iad, nici în necesitatea mântuirii prin Hristos, deci nu mai ești creștin. Apoi Eclesiastul zice: «Morții nu știu nimic și nu mai au parte din câte sunt sub soare» (Cap. 9 v. 5—6). Deci morții nu pot da vești celor vii.

În cartea I. a Impăraților se spune, că lui Saul vrăjitoarea din Endor i-a adus în spirit pe Samuil care murise (cap. 28 v. 15), dar la I. Paralipomene sau Cronice cap. 10 v. 13 se spune că Saul a trebuit să moară, fiindcă a ascultat de vrăjitoarea cu duh *pitonicesc*.

Foarte important este a ști că în cartea V-a (a doua lege) alui Moisi, cap. 18, să poruncește direct ca Israelii să nu aibe *fermecători și descântători și cari întreabă morții* (vers 11). «Prooroc din frații tăi ca pe mine va scula fie Domnul Dumnezeuul tău, de el să ascuțați». (V. M. cap. 18 v. 15). Deci să ascuțăm de Mântuitorul și să nu întreabăm morții.

Bogatul dorea ca Avram să trimită pe Lazar la frații săi, îndemnându-i să fie buni, ca să nu ajungă și ei în iad. Dar Avram zice: «Dacă nu ascuță pe Moisi și pe prooroci, măcar de ar și învia cineva din morți nu vor crede». Deci nu legătura cu spiritele morților va ajuta oamenilor din viață.

Spiritiștii văd spiritism în apariția lui Moisi și Ilie la Schimbarea la Față. (Mat. 17. 1—8). Aici însă Domnul voia să arate Apostolilor cum va fi Impărăția sa.¹⁾

---

1) Pr. Constantinescu op. cit. p. 186.

Spiritiștii sui generis.

Așa numim pe spiritiștii din comuna Apatiu, Șepreuș, Cermei, Somoșcheș și Mișca (jud. Arad) și Ghiriș (Bihor). Aceștia urăsc pe pocăiți, admit Cultul Maicii Domnului, Icoanele, Sf. Cruce, vin la Biserică.

Secta spiritistă, în jud. Arad, s'a ivit întâia dată în comuna Șepreuș prin anii 1900—1905. Fostul diacon Iosif Vuculescu prin călătoriile lui prin Budapesta, a făcut cunoștință cu Dr. Grünhut Adolf redactorul revistei spiritiste «Égi világosság» (Lumină Cerească). Sub influința acestuia a devenit spiritist și a înființat un cerc spiritist în comuna Șepreuș, primind îndrumări dela dânsul. Dr. Grünhut a venit mai de multe ori la Șepreuș, interesându-se personal despre progresul acestui cerc spiritist. Acest domn — azi răposat — de origine evreu, dădea lecții unui preot ort. rom. despre «Spiritul adevărului» și despre viața cea vecinică, aci e tragicomedia, aci e acel punct negru, care ne îndreptățește la anumite bănueli.

Cercul spiritist din Șepreuș, din care făceau parte mai mare meseriași și câțiva plugari, a avut caracter științific. După moartea diaconului I. Vuculescu s'a desființat și azi nici nu mai sunt spiritiști în Șepreuș.

Cercetând cercul din Șepreuș și câțiva plugari din comuna vecină Apateu, au înființat și ei un cerc separat și azi aici sunt mai mulți aderenți, — după mărturisirea lor — cam vre-o 200.

Ei se întrunesc într'o casă, despre care susțin că e aleasă anume spre acest scop de «Spiritul Sfânt», într'alta casă n'au voie să ție «ședință».

Dacă se întrunesc la «ședință» se ridică toți în picioare cu fața spre răsărit și cântă «Impărate ceresc».

Când pronunță cuvintele.. «vino și Te sălășluște întru noi»... adoarme unul dintre ei numit «vasul cuvântului» (medium). Zic și rugăciuni de invocare a «Spiritului»; unul începe, ceilalți zic după el. Cântă apoi și alte cântări bisericesti și dela bapțiști, după

cari apoi încep «vasul» a vorbi. Despre tot ce vorbește iau proces-verbal, spre care scop este designat de „Spiritul“ unul dintre ei. „Vasul“ vorbește cam 1—1 1/2 oră. Se citește câte o pericopă din Evanghelie și se explică. Vasul muștră apoi pe cei de față, pentru cele greșite în cursul săptămânii. Cu aceasta caută să înșele lumea, zicând că Spiritul este de față, căci altcum nu ar ști vasul să spună fiecăruia ce a făcut. Spun apoi că mai vine câte un suflet din cealaltă lume și le vorbește, iar ei încep apoi a plânge. De regulă aceia înclină spre spiritism, cari și-au pierdut vre-o ființă iubită. Dupăce «vasul» își termină vorbirea, se deșteaptă singur, iar apoi cântă toți o cântare de mulțumită, zic o rugăciune și se despart.

În casa unde țin întrunire au o cameră rezervată direct spre acest scop. O masă în mijloc și scaune în jurul ei. Pe masă au o cruce, icoană și luminări, cari ard în cursul ședinței neincetat. În cameră primesc numai

pe cei «crezători», afară în anticameră stă mulțimea curioasă a celor «necrezători», cari au venit să ispitească; aceștia au voie să între în cursul «ședinței» numai dacă «vasul» dormind chiamă pe unul din ei în cameră, aflându-l crezător. Ceialalți necrezători numai după ce s'a sfârșit „ședința“ intră, când apoi li-se citește procesul-verbal luat în ședință.

Afară de vasul cuvântului mai au un conducător (treaz), carele citește din Biblie și le împarte cuminecătură. Când se cuminecă duc prescuri și prăjituri, așează prescurile pe masă, le tămâiază, iar mediumul dormind se ridică în picioare cu ochii închiși și le binecuvântă, tot astfel și vinul, după aceea conducătorul frânge pâinea și le-o împarte, le dă apoi din vin și după aceea pun prăjiturile aduse, din cari mănâncă cu toții.

Un caz spiritist semnificativ.

Se știe că sectanții din țara noastră fac adeseori apel la străinătate, zicând că acolo

sectele se bucură de mai largă libertate decât la noi, — ceeace nu e tocmai așa. Iată, între altele, că ziare străine aduc vestea următoare: Secta „Muntele alb“ din Germania, cu aproape un milion de adepți, are lângă Berlin o mare casă de rugăciuni, foarte frecventată, dar mai are și o gazetă, „Der weise Berg“, în care întemeietorul sectei, Weissenberg, de tagmă meseriaș spiritist, publică articole datorite colaboratorilor din lumea cealaltă, și anume lui Bismark, Frideric al doilea, și altor răposaji. Pe toți aceștia Weissenberg a isbutit să-i pună la contribuție. S'a întâmplat însă că unul dintre „colaboratori“, tocmai Bismark, — să aducă insulte altor confesiuni. Justiția a intervenit. Weissenberg, acuzatul, și pe semne autorul articolului, — incriminat, a încercat să explice judecătorului, că el, Weissenberg, nu-i responsabil pentru un articol scris de un mediu; inspirat de însuși Bismark... Tribunalul n'a fost de părerea aceasta și a condamnat pe șeful sectei la amendă de o mie de mărci.

Cap. XXV.

Decizie cu privire la Sectele oprite și trecerile religioase.

Copie de pe Deciziunea Ministerială
Nr. 24536 din 29 Mai 1928.

DECIZIUNE.

Noi, Ministru secretar de stat la Departamentul Cultelor și Artelor, având în vedere dispozițiunile Art. 24 al legii pentru regimul general al Cultelor, promulgată cu Inaltul Decret Regal Nr. 1093 din 12 Aprilie a. c. și publicat în Monitorul Oficial Nr. 89 din 22 Aprilie a. c. până la promulgarea regulamentului de aplicare a acestei legi

Decidem

următoarele cu privire la Asociațiile religioase:

Art. 1. — Este cu desăvârșire interzisă orice activitate a următoarelor asociațiuni religioase (secte): 1. Nazarenii, 2. Asociația

internațională a Studenților în Biblie (Mileniștii), 3. Adventiștii reformați, 4. Secerătorii, 5. Penticostaliștii, 6. Inochentiștii, întrucât doctrinele lor sunt de natură de a aduce atingere legilor și instituțiilor statului și prin practicile lor contrarii ordinei publice.

Art. 2. — Asociațiunile adventiste de ziua a șaptea și asociațiunile baptiste se vor bucura de toate drepturile și libertățile, pe cari constituția le acordă asociațiunilor în genere. În interesul ordinei publice, asociațiunile amintite vor putea funcționa numai în condițiunile următoare :

a) Predicatorii, al căror nume va fi adus la cunoștința Ministerului Cultelor, iar de aceasta, prin prefecturile respective, la cunoștința autorităților administrative locale, să fie cetățeni români, cari să se bucure de plenitudinea drepturilor civile și politice și nu au fost condamnați prin sentințe definitive pentru vre-o crimă sau delict.

b) Adunările religioase se vor ține numai în casele de rugăciuni, destinate acestui scop

și anunțate ca atare organelor administrative locale. Inchiderea caselor de rugăciuni din partea autorităților administrative și polițienești se va putea face numai în urma ordinului direct al Ministerului de Interne, după avizul Ministerului Cultelor.

c) Slujbele religioase, cari prin natura lor trebuiesc săvârșite în afară de casele de rugăciuni, se vor face cu observarea strictă a dispozițiilor legilor și regulamentelor pentru ordinea publică, evitându-se orice acte, cari ar putea aduce vre-o jignire cultelor recunoscute sau ar constitui demonstrațiuni împotriva lor.

d) Asociațiile religioase amintite sunt datoare a aduce la cunoștința Ministerului Cultelor orice ajutoare materiale primite, direct sau indirect, din streinătate. (Art. 9 al Legei pentru regimul general al Cultelor).

e) Este strict interzis asociațiunilor religioase a primi sau înscrie printre membrii lor, persoanele cari au părăsit un cult recunoscut fără îndeplinirea formalităților pre-

Văzute în art. 45 al legii pentru regimul general al Cultelor.

f) Congresul asociațiunilor amintite se va putea ține numai cu aprobarea Ministerului de Interne, dată cu avizul prealabil al Ministerului Cultelor.

g) Asociațiunile baptiste din Transilvania și județele vecine vor funcționa, conform dispozițiilor art. 51 din legea pentru regimul general al Cultelor, în cadrele statutului aprobat cu Decizia No. 1803 dela 12 Ianuarie 1928, dată pe baza Jurnalului Consiliului de Miniștri No. 2680 din 21 Noembrie 1927 și publicată în Monitorul Oficial No. 14 din 19 Ianuarie 1928.

Art. 3. — Toate dispozițiunile anterioare contrare acestei Deciziuni, sunt și rămân abrogate.

Art. 4. — Domnul Director General al Cultelor Minoritare este însărcinat cu executarea prezentei deciziuni.

Dată astăzi 29 Mai 1928.

Ministru (ss) *Al. Lapedata.*

Schimbarea de Cult (Art. 44, 45 și 47 alin. 2 și 3), din legea Cultelor din 1928.

1. La ce cult se poate trece.

Se poate schimba cultul prin trecere la unul din cultele istorice și anume:

- a) Cultul ortodox;
- b) Cultul român greco-catolic (unit);
- c) Cultul catolic (de rit latin, grec-rutean sau armean);
- d) Cultul reformat (calvin);
- e) Cultul evanghelic-luteran;
- f) Cultul unitarian;
- g) Cultul armean-gregorian;
- h) Cultul mozaic (cu diferitele sale rituri);
- i) Cultul mohamedan.

În Transilvania se admit și treceri la asociațiile baptiste.

Se mai poate părăsi un cult și fără a se trece la un altul (aconfesional).

2. Cine poate schimba cultul.

Pot trece la alt cult persoanele cari au vârsta de 18 ani deplini.

Femeia măritată chiar dacă nu a împlinit vârsta de 18 ani, poate trece la alt cult. Consimțământul soțului nu este necesar pentru trecerea femeii la alt cult.

Nebunii (indiferent dacă sunt sau nu puși sub interdicție, (curatelă), imbecilii nu pot trece la alt cult.

Declarațiuni colective de trecere la un alt cult sau de părăsirea unui cult fără trecere la un altul, nu sunt admise.

3. Consecințele schimbării cultului pentru copiii persoanei ce schimbă cultul.

Schimbarea cultului, de către o persoană care are copii, are de urmare schimbarea cultului copiilor acestei persoane mai mici de 18 ani, astfel:

a) Urmează cultul la care a trecut părințele (tatăl sau mama), copiii de acelaș sex cu el.

b) Dacă un soț trece la cultul celuilalt soț, copiii de religiunea lui (a soțului care trece, indiferent de sex), trec la cultul acum comun al părinților.

c) Copiii femeii, născuți în afară de căsătorie, indiferent de sex.

4. Formalitățile ce urmează a fi îndeplinite pentru trecerea la alt cult.

a) Declarațiuni verbale.

Cel care voește a trece la alt cult se va înfățișa în persoană înaintea ofițerului stării

civile al domiciliului (locuinței regulate) său, însoțit de 2 martori majori.

Religiunea copiilor (art. 47, 48 și 49 din lit. c) din legea Cultelor din 1928.

1. Copii legitimi.

a) Copiii născuți din căsătorie, dacă amândoi părinții sunt de acelaș cult, urmează cultul părinților.

b) Dacă părinții sunt de diferite culte, tatăl va determina cărora din cele două culte — al tatălui sau al mamei — va aparține copilul.

Convențiunile referitoare la fixarea cultului copiilor, încheiate fie anterior legii din 22 Aprilie 1928, fie posterior ei, sunt nule și de nul efect, dreptul de alegere al tatălui neputând fi mărginit. Sunt deasemeni nule convențiunile încheiate în acelaș scop în timpul căsătoriei.

Pentru determinarea cultului copiilor nu se face nici o distincțiune după sex.

Dacă declarațiunea nașterii este făcută ofișerului stării civile de însuși tatăl (legitim), el va arăta cu această ocazie cultul căruia copilul va aparține.

Dacă tatăl (legitim) este împiedicat din

orice motiv de a face declarațiunea nașterii în persoană sau prin procurator, el poate face alegerea cultului căruia copilul va aparține prin act autentic (notarial) anterior înscrierii nașterii. Actul autentic va fi prezentat ofițerului stării civile de persoana care declară nașterea.

Dacă tatăl (legitim) e mort, dreptul de desemnarea cultului căruia copilul va aparține — dacă părinții sunt de deosebite culte — aparține mamei. Mama va putea determina cultul prin act autentic (notarial) anterior declarațiunii nașterii, act ce va fi prezentat ofițerului stării civile de persoana ce declară nașterea.

c) Copilul născut de o femeie măritată, care însă nu mai cohabitează cu soțul său, va fi înscris în registrele stării civile ca aparținând cultului arătat de persoana ce face declarația, dacă această declarațiune nu este făcută de însuși soțul.

2. Copii nelegitimi.

Copiii născuți în afară de căsătorie urmează cultul mamei.

Mama poate arăta cultul, ce urmează fi înscris prin act autentic (notarial) anterior declarațiunii nașterii, act ce va fi prezentat

ofiterului stării civile de persoana ce declară nașterea.

Copilul născut în afară de căsătorie (nelegitim) nu va urma religionea tatălui, chiar dacă acesta l-a recunoscut prin actul de naștere.

* * *

MINISTERUL DE INTERNE

Direcțiunea Comunală

No. 22.242 C.

din 16 Decembrie 1930.

DOMNULE,

Ca urmare la ordinul circular No. 4158 din din 22 Februarie 1929 și No. 16.237 din 23 August 1929 și în urma unei noi interveniri, făcută cu privire la dificultățile ce se fac cetățenilor, cari se prezintă cu cereri (declarațiuni) de ieșire din Biserică sau schimbare de cult „sub motiv”, că nu doresc să treacă la un alt cult decât cele recunoscute de Stat, avem onoarea a Vă face cunoscut următoarele :

Indiferent de secta la care dorește cineva să treacă, oficiul stării civile trebuie să ia act de declarațiile de trecere. Dacă cel ce face declarația spune în scris sau verbal, că trece la un cult, care nu este cuprins în articolul 29 al legii, între cultele recunoscute, oficiul va nota ieșirea din

cultul vechiu și rămânerea declarantului ca aconfesional.

Dreptul schimbării cultului este un drept garantat de constituție, dreptul libertății de conștiință, încât ofițerii de starea civilă trebuie să-l respecte cu sfințenie, fără să facă declaranților proces de intenții.

In consecință Vă rugăm să aduceți aceasta la cunoștință autorităților de sub ordinul D-Voastre. Pentru Ministru (ss) *Indescifrabil*.

Director General (ss) *Indescifrabil*.

În urma acestui ordin ministerial adventiștii, prin o circulară, au învățat pe aderenții lor ca atunci când declară că trec dela cultul recunoscut, să nu cumva să spună că trec la adventiști! (P. C. misionar Dr. Puiul în «Misionarul» pe Iunie 1930 p. 542). Iată morala adventistă!

Finis

28. VIII. 1945

LM

CUPRINSUL :

	Pag.
Cap. I. <i>Introducere</i>	3
Cap. II. <i>Cauzele lășirii sectelor</i>	11
Cap. III. <i>Secta Bapțiștilor</i>	18
Cap. IV. <i>Secta Penticostaliștilor, sau secta Tremurătorilor sau Biserica lui Dumnezeu apostolică</i>	59
Cap. V. <i>Darbiștii sau Adunările creștinilor după Evanghelie</i>	77
Cap. VI. <i>Nazarenii, sau pocăiții</i>	85
Cap. VII. <i>Advențiștii vechi sau recunoscuți numiți Advențiști de ziua a șaptea</i>	90
Cap. VIII. <i>Advențiștii reformiști (noui) sau re-deșteptați sau nerecunoscuți</i>	105
Cap. IX. <i>Studenții Bibliei, numiți și Mileniști sau Russeliști</i>	107
Cap. X. <i>Secta mântuiților sau a Teodoriștilor</i>	123
Cap. XI. <i>Secta Secerătorilor</i>	131
Cap. XII. <i>Rascolnicii. Rascolnici popovți și rascolnici bespopovți</i>	135
Cap. XIII. <i>Lipovenii</i>	138
Cap. XIV. <i>Lipovenii ortodocși sau mai bine zis omodocși sau omopiști</i>	140

3 86/89 72

h

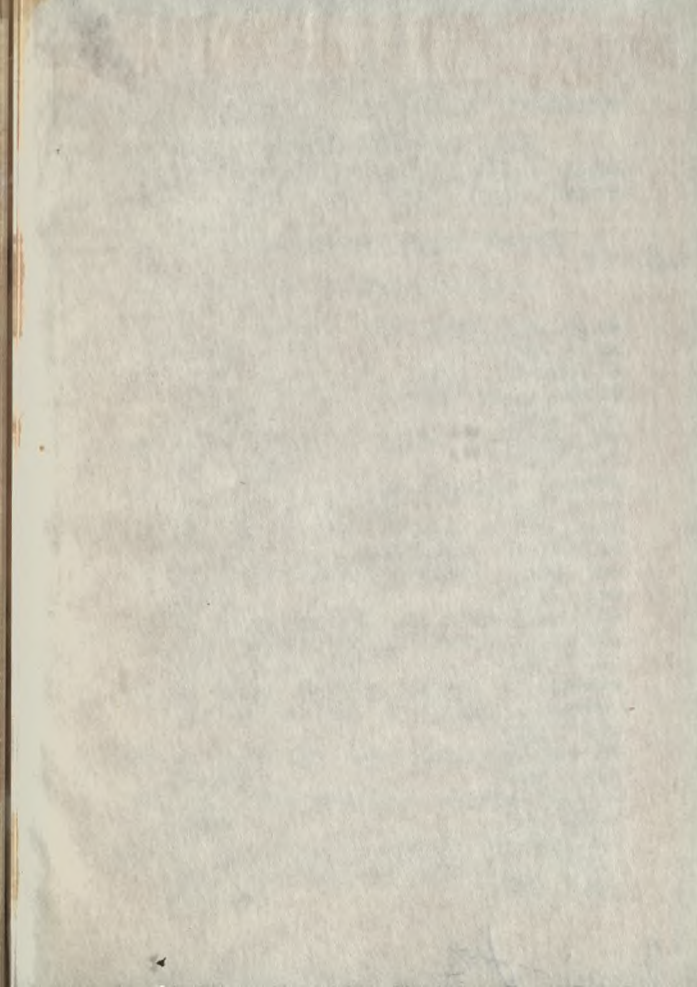
	Pag.
Cap. XV. <i>Hlăştii</i> sau <i>Hriştii</i>	143
Cap. XVI. <i>Scapetii</i> sau <i>Selivanoviştii</i>	146
Cap. XVII. <i>Inochentismul</i>	147
Cap. XVIII. <i>Stundo-baptismul</i>	152
Cap. XIX. <i>Duhoborţii</i>	153
Cap. XX. <i>Secta molocanilor</i>	154
Cap. XXI. <i>Teosofia</i>	158
Cap. XXII. <i>Secta Ştiinţei Creştine</i> (Christian Science)	168
Cap. XXIII. <i>Rătăcirea lui Gheorghe Fotescu</i>	174
Cap. XXIV. <i>Spiritismul</i>	175
Cap. XXV. <i>Decizie cu privire la Sectele</i> <i>oprite şi trecerile religioase.</i>	180

ANTICARIAT PESITA
Lei 4

CENTRALA DE LIBRARII PESITA
LIBRĂRII PESITA
SECȚIA ANTICARIAT

10/80

Cap. J. H. ...
Cap. J. H. ...
Cap. J. H. ...
Cap. J. H. ...
Cap. J. H. ...
Cap. J. H. ...
Cap. J. H. ...
Cap. J. H. ...
Cap. J. H. ...
Cap. J. H. ...
Cap. J. H. ...
Cap. J. H. ...
Cap. J. H. ...
Cap. J. H. ...
Cap. J. H. ...
Cap. J. H. ...
Cap. J. H. ...
Cap. J. H. ...
Cap. J. H. ...
Cap. J. H. ...
Cap. J. H. ...

G. H. ...

- No. 20. *Dr. Ștefan Cioroianu*, Protopop: Vorbele cele
 rele strică năravurile bune.
- " 21. *Emilian Căpitan*: Căința unui pocăit.
- " 22. *Dr. Șt. Cioroianu*: Preotul nostru ort. creștin.
- " 23. *Dr. Grigorie Gh. Comșa*: Pentru Biserica
 Ortodoxă.
- " 24. *Dr. Nicolae Șiclovan*: Despre Biserică. J-N

Broșurile No. 1—24 à Lei 3.—

- " 25—26. *Dr. Grigorie Gh. Comșa*: Carte de ru-
 găciuni. Prețul 10 lei.
- " 27—28. *Dr. Grigorie Gh. Comșa*: Băptismul în
 România din punct de vedere istoric, național
 și religios. Prețul 6 lei.
- " 29. *Emilian Căpitan*: Cinstirea Prea Căratei Fe-
 cioa. Maria. Prețul 3 lei.
- " 30. *Dr. Grigorie Gh. Comșa*, Episcopul Aradului:
 Ești sigur de mântuire? Prețul 3 Lei.
- " 31—32. *Gala Galaction*: Meditare la Rugăciunea
 Domnească adică la Tatăl Nostru. Prețul 6 Lei.
- " 33 *Dr. Ștefan Cioroianu*, protopop: Despre Ru-
 găciune. Prețul 3 Lei.
- " 34—35 *Arhimandrit Policarp P. Morușca*, stare-
 țul Sf. Mănăstiri Bodrog: Căsnicia creștină. (in-
 vățătură pentru miri. Prețul 6 Lei.
- " 36 *Dr. Simion Șiclovan*, Profesor la Academia
 Teologică din Arad: Sf. Tradiție și Băptiștii.
 Prețul 3 Lei.
- " 37 *Dr. Vasile Gh Ispir*, Sectele religioase din
 România. Prețul 5 Lei.
- " 38 *Preotul Silviu Bichiceanu*: Scrisoare către un
 pocăit. Prețul 4 Lei.
- " 39—40 *Gh. Comșa, Dr. Grigorie* Episcopul Ara-
 dului: Concubinajul, Divorțurile și Scăderea
 populației. Prețul 4 Lei.

DL
5

- No. 41—42. *Dr. Grigorie Gh. Comșa*, Episcopul Aradului: Primejdia baptismului. Prețul 5 Lei.
- " 43—44. *Pr. Caius Turicu*: Apostolii Satelor, piesă de actualitate din viața satelor noastre.
- " 45. *Dr. Grigorie Gh. Comșa*: Podoabele Căminului creștin. Prețul 4 Lei.
- No. 46—47. *Teodor Boloșin*, fost predicator baptist: Nu vă jucați cu credința, Prețul 6 Lei.
- " 48—49. *Pr. Ioan Marșieu*: La Mormântul Doamnei, Prețul 6 Lei.
- Nr. 50. *Dr. Grigorie Gh. Comșa*: Biserica Misionară Cuvântare ținută cu prilejul congresului preotesc din 25 Octombrie 1928.
- " 51. *Pr. Teodor Rudiev*, Misionarul Arhiepiscopiei Chișinăului [Basărabia]: Cum dobândim Mântuirea?
- " 52. *Pr. Alexandru Scvoznicov*, Misionarul Eparhiei Hotinului: Mândria și neștiința baptiștilor.
- " 53. *Pr. Simeon Stana*, Consilier Eparhial: Biruința unui Preot asupra baptiștilor.
- " 54. *Pr. Ștefan R. Lungu*, misionarul Eparhiei Aradului: Fericirea Tineretului și Societatea Sf. Gheorghe.
- " 55. *Dr. Vasile Gheorghiu*, Prof. la Univ. din Cernăuți: Despre Botezul „cu Spirit Sfânt și cu Foc” și darurile Harismatice.
- " 56. *Dr. Grigorie Gh. Comșa*, Episcopul Aradului. Pedepsirea Păcătoșilor și Scoaterea din Adunările Baptiste.
- " 57. *Dr. Vasile Gheorghiu*, Profesor la Universitatea din Cernăuți. Problemele Mântuirii Noastre.
- " 58. *Preotul Teodor Rudiev*, Fugiți de adunările pocăiților.
- " 59. *Arhimandritul Policarp Morușca*, Omenirca în fața crucii. Prețul 6 Lei.
- " 60. *Dr. Grigorie Gh. Comșa*, Lucrarea diavolească a adventiștilor. Prețul 5 Lei.
- " 61. *Ioan Cotîrlă*, Sf. Cruce, Sf. Icoane, Luminările și Tămâia. Prețul 3 Lei.